[...]ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

[Б]урят-Монголой ҮНЭН

[...]СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 260 (1860)
НОЯБРИИН 2
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүсэтэйгөөр дэбжэлэхын түлөө тэмсэгты! Эдлүүриин газарые, колхозууд болон совхозуудта бии байгаа арга боломжые һайнаар хэрэглэгты! Орондоо орооһо таряа, мяха, һү, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр үгэе!

(Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

Загаһа барилгын үбэлэй сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха

[Заг]аһанай ажахы манай респуб[ликын] арадай ажахын ехэнүүд һал[бари]нуудай нэгэниинь болоно. Тии[м]э республикымнай түрүү загa[һанай] промышленна предприяти[нууд]ай хүдэлмэришэдһөө, леспром[хоз]удай модошодһоо, мүн колхо[зууд]ай малшадһаа дутуугүйгөөр [КП]СС-эй XX съездые ажалай шэнэ [амж]алтаар угтахын түлөө социали[стич]ескэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэй[гээр] хабаадалсана.

[К]ПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум[ын]ай бүтээсые саашадань дээшэ[лүүл]хын зорилгоор доторой арга [бол]ожонуудые дүүрэнээр ашаглаха [ү]йлэдбэридэ ажалай түрүү дүй [дүршэ]эл, шэнэ технологи үргэнөөр [хэрэг]лэхые предприяти бүхэнэй кол[лекти]вүүдһээ эрибэ. Энэ эрилтые [...]о дээрэнь бэелүүлэн, Горячин[ск]а загаһанай заводой коллектив [загаһ]а бариха 9 һарынгаа түсэбые [...] процент дүүргээ. Тэрэшэлэн [Усть]-Баргажанай загаһанай комби[нат х]эхид 9 һарынгаа даалгабариие [...]лэ горьтойгоор үлүүлэн дүүр[гэ]эй.

[Заг]аһа бариха хабар-зунай сезон [дүүр]жэ, ноябриин 1-һээ намар-үбэ[лэй] шэнэ сезон эхилбэ. Энэ [ү]ртa республикынгаа загаһаша[д]ай үнгэрһэн сезоной хүдэлмэриие [ду]ндань хаража үзэхэдэ, һайн гэжэ [хэлэ]хын аргагүй. «Байкалгосрыбтре[ст]» предприятинуудай загаһа ба[рих]а 9 һарын даалгабари дүүргэг[дэ]гүй үлөө. Иимэ хангалтагүй хү[дэл]мэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, [тре]стын олонхи предприятинуудай [хүт]элбэрилэгшэд зунай сезондо най[да]н, 1-дэхи, мүн 2-дохи кварталай [заг]аһа барилгада бүхы хүсэеэ эл[сүү]лжэ шадаагүй. Тиигээд зунай се[зон]ой болоходо тэрэ хүсэлыншье бэе[лүү]лэгдэнгүйгөөр үлөө. Жэшээ бол[бол] Дубининска загаһанай заводые [ди]ректорынь нүхэр Пестеров) аба[жа] үзэе. Тус заводой загаһашад ур[дах]и жэлнүүдтэ трестын предприяти[нууд]ай дунда хододоо түрүүлжэ [ер]эг байгаа. Энэ жэлэй эхинһээ [хой]шо заводой коллектив гээгдэлдэ [ор]жо, загаһа бариха 9 һарынгаа [да]алгабариие оройдоол 51 процент [дүү]ргэһэн байна. Заводой коллек[тив]эй дунда олон жэлдэ удаагуур [хүд]элмэрилһэн дүй дүршэл ехэтэй [заг]аһашадшье олон юм. Теэд яаха[дал] иимэ байдал эндэ тохёолдооб? [Ш]алтагааниинь элирүүлжэ ядаха [юм]э үгы. Нэн түрүүндэ заводой хү[тэл]бэрилэгшэд, инженерно-техничe[скэ] хүдэлмэрилэгшэд, мүн партийна [ба] профсоюзна организацинууд муу[га]р хүдэлмэрилнэ. КПСС-эй ЦК-[гэй] июльскэ Пленумэй шиидхэбэри[нүү]дые бэелүүлэн, ажалай эмхидхэл [са]жаруулха, үйлэдбэридөө түрүү [дүй] дүршэл ба шэнэ технологи хэ[рэг]лэхэ талаар тэмсэл эндэ тон һу[гара]р ябуулагдана. Загаһа бариха [зун]ай сезоной үедэ заводой хүтэлбэ[рил]эгшэд далай соо загаһан һүрэ[гүү]дэй ябаһан газарые бэдэрэн оло[хо] хүдэлмэри тон муугаар ябуулһан [бай]на. Иимэ хангалтагүй хүдэлмэ[риин]н гэмээр завод гээгдэлһээ гара[аг]үй.

Тэрэшэлэн Нижне-Ангарскын загаһанай комбинат, Галуута-Нуурай загаһанай завод мүн лэ гүрэнэй түсэбые хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһаниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэлэй эсэс болотор богонихон саг үлэбэ. Гэбэшье, загаһа бариха жэлэйнгээ даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо республика доторнай гүйсэд бии. Ойрын сагта загаһаар баян гол мүрэнүүд, нуурнууд хүрэжэ, мүльһэн дороһоо загаһа барилгые үргэнөөр эмхидхэхэ таатай зохид арга нүхэсэл бии болохоёо байна. Ушар иимэһээ республикымнай загаһашадай түрүүшын зорилго юун бэ гэхэдэ, загаһа барилгын намар-үбэлэй сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха болоно. Тэрэнэй тулада загаһанай комбинадуудай, заводуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй үедэ хэрэглэгдэдэг губшуур, гүльмэ ба бусад зэр зэмсэгүүдээ һайнаар заһабарилха уялгатай. Гэхэтэй хамта, Кабанскын загаһанай заводой директор нүхэр Остапенко үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямар ехэ удхашанартай байһаниие мэдэжэ байгаад, тэрэниие ехээр унжагайруулжа байна. Гол мүрэнүүдэй, нуурнуудай хүрэхэ саг боложо байна. Теэд, тус заводой загаһашад мүльһэн дороһоо загаһа барилгада бэлэн болоогүй байһаар. Иимэ байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Республика доторнай баригдажа байдаг загаһанай горьтойхон хубинь загаһа барилгын колхозуудай хүсөөр оруулагдадаг гээшэ. Тиимэһээ загаһанай заводууд болон комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд загаһашад—колхозниигуудта үбэлдэ бэлэдхэлэй, мүн ажалай түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ талаар туһалха уялгатай.

Загаһа барилгын намар-үбэлэй сезониие һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилһэнһээ загаһашадай саашанхи хүдэлмэри бүхыдөө дулдыдана. Энээниие хараадаа абан, трестын предприяти, загаһа барилгын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй үедэ хүдэлмэрилхэ бригаданууды зүбөөр бүридхэхэ, холын пунктнуудта загаһашадай байха гэр байрануудые һайнаар дулаалха, бани, столово гэхэ мэтые гүйсэд түхеэрүүлхэ ёһотой. Загаһашадай дунда культурно-гэгээрэлэй ба политическэ хүдэлмэри таһалдалгүйгөөр ябуулхын тулада коммунистнууд, комсомолецуудай дундаһаа агитаторнууд томилогдохо, газетэ, журналнууд олоор захигдаха, кино харалга эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Предприятинуудай, колхозуудай партийна, комсомольско организацинууд үбэлдэ бэлэдхэлдэ шанга хинамта табижа, загаһа бариха гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ ябадалда доторой арга боломжонуудые элсүүлхэ ёһотой.

Үбэлэй үедэ загаһашадые хүдалдаа наймаагаар хангахые Бурмонкоопсоюзай, аймпотребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эригдэнэ.

Загаһашад хадаа КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Эхэ орондоо һайн шанартай загаһа элбэгээр үгэхын түлөө тэмсэхэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Поэт А. С. Исаакяниие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

[Ү]ранһайханай литературын та[лаа]р элитэ ехэ габьяатай байһа[н]айнь түлөө, 80 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан. поэт Исаакян Аветик Сааковичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

[М]осква, Кремль.
1955 оной октябриин 29.

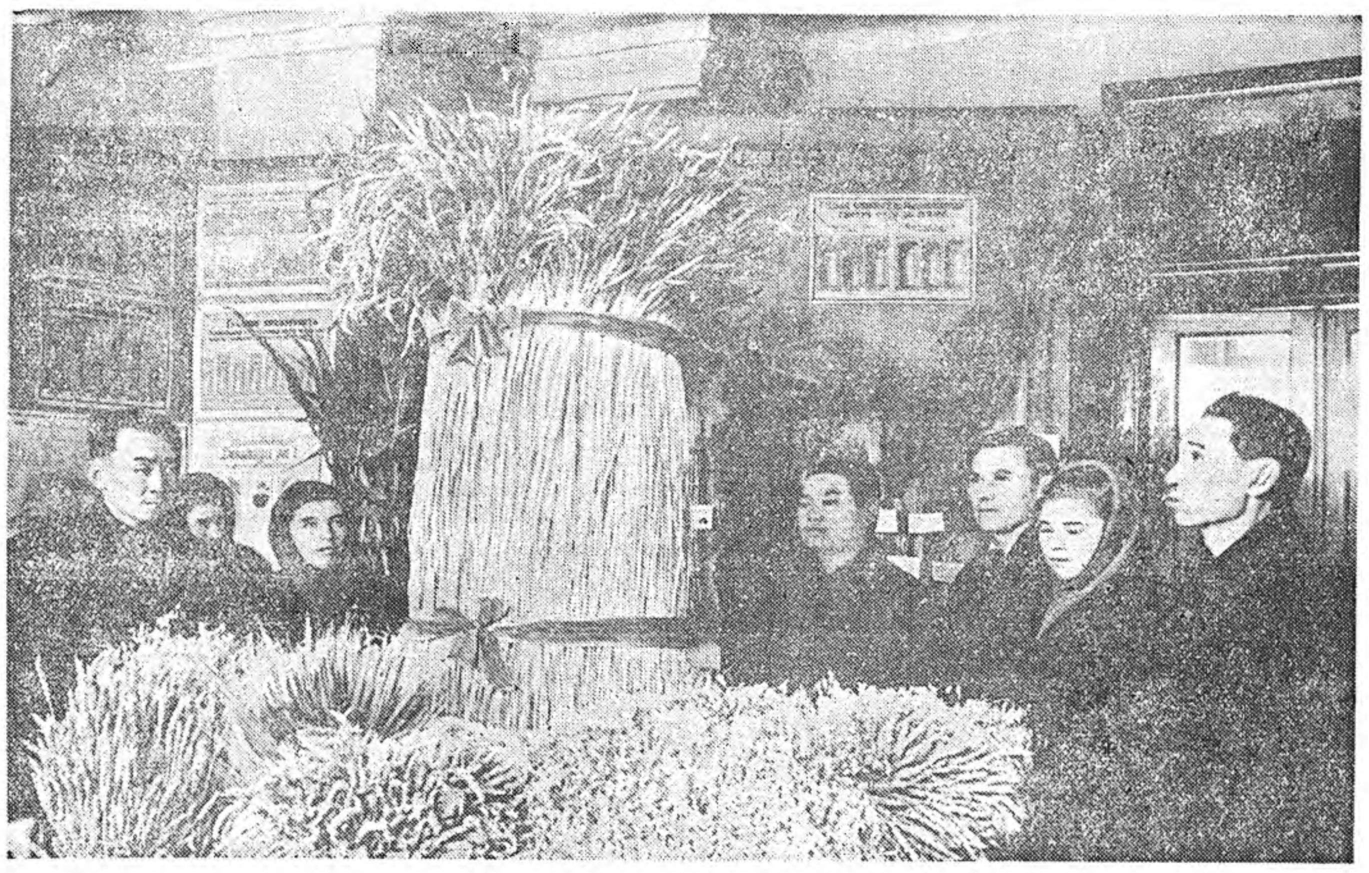
И. В. Бабушкинай нютагта

[В]ОЛОГДА. Хаанай мүрдэлгэ[ш]дээр 1906 ондо алагдаһан, В. И. [Ле]нинэй һурагша, дүтынь туһалагша байһан Иван Васильевич Бабушкинай дурасхаалые нютагайхиниинь [ха]йрлуунаар ёһолон хүндэлнэ.

Элитэ ехэ революционертэ зорюу[ла]гдаһан выставкэнүүд партийна [би]блиотекэдэ, Культурын байшанда [ба] уншалгын гэрнүүдтэ эмхидхэгдэ[б]э. «Хаанта хархис засагһаа дай[ша]лан абтаһан бүхы юумэн бултадаа [Ба]бушкин мэтэ хүнүүдээр хүтэлбэ[рил]эгдэһэн имагтал олониитын тэм[сэл]ээр дайшалан абтаа» — гэжэ [аг]уухэ Ленинэй хэлэһые һануулан, [И]. В. Бабушкинай ажал-ябуулга ту[хай]нь агитаторнууд хөөрэлдөө хэнэ.

Мүнөө Бабушкинай түрэһэн тосхондо болон райондо тэрэнэй нэрэ үгтэнхэй. Нютагайхиниинь революционерэй мемориальна музей-гэртэ нэгэ хэды болоод лэ ерэжэ, тэрэнэй ажаябадал ба ажал-ябуултатай дахин дахин танилсажа байдаг юм. Һаяхан эндэ революционерэй бронзо бюст асарагдаа. Энэнь тус тосхоной центртэ табигдаха.

Партиин районно тоосоото-һунгалтын конференци И. В. Бабушкинай түрэһэн нютагта һаяхан болоо. Конференциин эхилхын урда тээ делегадууд ба айлшад энэ баатарлиг революционерэй дурасхаалые хүндэлэн, тэрэнэй музей-гэртэнь орожо хараа. (ТАСС).

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ Улан-Удэдэ үсэгэлдэр нээгдэбэ. | ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ харагшад «Таряанажал» гэжэ павильонтой танилсажа байна. А. Мантаевай фото.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ нээгдэбэ

1955 оной ноябриин 1

Үглөөтүүрһээ хойшо огторгойдо няалдангир үүлэн сугларанхай, саһан орохонь аа гү гэжэ һанахаар байба. Намарай саг хансыгаа шамажа, хүсэндөө оронхой, Улан-Удын үйлсэ, сквер, паркнууд соохи модод нэгэшье набшаһагүй болошоод, ямар бэ даа, нэгэ жэгтэйгээр намар оройн шэнжэтэйгээр харагдана.

Гэбэшье, энэ үдэр һайндэрэйхеэр хубсалһан хүнүүд, гоё гоё пальто үмдэһэн бэреэд, басагад, эреэн маряан платьетай эхэнэрнүүд, хүрин улаан хүдэр шарайтай хүдөөгэй хүбүүд ба эрэшүүл гүрэнэй һургуули тээшэ олоороо ошоно, автобусһаа буужа, һургуулиин территори хударяаралтайгаар, холо холо гэшхэлэн ороно. Иимэ бүрхэг үдэр байгаашье һаань, тэдэнэй баяртай, хүхюутэй нюур шарайнууд ямар нэгэн ехэ баярай тэмдэг асарна, хүн бүхэнэй зосоо гэрэлтэй һаруул болгоно. Тэдэнэй урин зулгы, энеэбхилһэн нюур харахадаа мүнөөдэр нэгэ ехэ һайндэр болохонь ха гэжэ таажа мэдэхээр байна. Теэд үнэхөөрөөшье тиимэ һайндэр болохоёо ойртожо байгаа һэн. Үдэрэй 2 часта хүдөө ажахын республиканска выставкэ нээгдэхэеэ байба.

Колхозой түрүүлэгшэнэрые бэлдэхэ гүрэнэй һургуулиин территориин газаа ехэ үүдэн дээрэ «Хүдөө ажахын республиканска выставкэ» гэһэн гаршаг улаан бүд дээрэ бэшээтэй байна. Тэрээн доогуур зосоошоо ороходо һургуулиин территори улаан тугхануудаар, уряа лозунг болон плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй толорно. Талмай дээрэ хүн зон—городойхид ба хүдөөгэйхид—олоороо сугларанхай, выставкын нээгдэхые хүлеэжэ байна.

Үүлэнэй забһараар наран шагаажа, выставкын талмай дээгүүр алтан гэрэлээ дэлгээбэ. Байн байн огторгой сэлмэхэ тээшээ болоно.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дроздов выставкэдэ хабаадахаяа ерэгшэдтэ ба эндэ суглрагшадта хандажа, богонихон үгэ хэлэбэ.

— Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын анхарал оролдолгын ашаар манай ороной хүдөө ажахы улам хүгжэжэ, һалбаржа байна,—гэжэ нүхэр Дроздов хэлэнэ.—Ороной олон республика, область болон хизаарнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо нилээд ехэ амжалта туйлаа. Тэрэ тоодо, манайшье республикын колхозууд болон совхозууд таряанажал ба малажалдаа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдээ, ажахытаа эмхидхэлэй талаар бэхижүүлгэдээ мүнөө жэлдэ муу бэшэ амжалта туйлаба. Республикамнай гүрэндэ һү, нооһо, үндэгэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээд, ойрын үедэ мяха тушаалгаяа дүүргэхээ байна. Олон колхозууд ороoһото, овощной культурануудай, хартаабхын муу бэшэ ургаса хураагаа. Манай нютагта шэнэ айлшан—ороoһото ба тэжээлэй үнэтэ культура болохо кукуруза мүнөө жэлдэ ехэ талмайнууд дээрэ таригдажа, бараг һайн ургаса абтаа. Олохон колхозуудта ногоон набша эшын ба буурсагуудай һайн ургаса абтажа, энэ үнэтэ культура манай эндэ нютагжаба.

КПСС-эй обкомой бюрогой ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын республиканска выставкэ болбол партиин ЦК-гэй сентябрьска, январска, июльскэ Пленумүүдэй түүхэтэ тогтоолнуудые бодотоор бэелүүлэн, манай республикын колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй, научна эмхи-зургаануудай туйлаһан амжалтануудые харуулха байна. «Ургамалай ажахы» гэжэ таһаг соо манай колхозно таряашадай ба механизаторнуудай ургуулһан таряанай, овощиин, таримал үбһэ ногооной, тэжээлэй культурануудай, мүн кукурузын үндэр баян ургаса харуулагдаха юм. «Малажалай» таһаг соо ниитынгээ малажал хүгжөөлгэдөө, малай ашаг дээшэлүүлгэдээ түрүү колхозуудай, фермэнүүдэй ба малшадай туйлаһан амжалтанууд, шэнэ түрүү арга методуудые нэбтэрүүлгэ үргэнөөр харуулагдана. «Механизациин» таһаг соо мүнөө үедэ манай колхозууд болон совхозуудай полинууд дээрэ ашаглагдажа байһан шэнэ шэнэ техникые, түрүү механизаторнуудай амжалтануудые хараха байнат. Мүн манай эндэхи шэрүүн хүйтэн уларилтай нютагта урда зүгэй үрэ жэмэсэй амжалтатайгаар ургуулагдадаг болоһые харахат. Манай зорилго юуб гэхэдэ, выставкэ дээрэ харуулагдаһан түрүү ажахынуудай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, бүгэдын шадабари болгохо ёһотойбди. Имагтал тиигээд байхадаа хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ бии байһан үшөөл ехэхэн дутагдалнуудые усадхажа, шэнэ дэбжэлтэ туйлажа шадахабди. Нүхэдүүд! Мүнөө жэлэй хүдөө ажахын республиканска выставкэ нээхыемни зүбшөөгыт,—гээд нүхэр Дроздов үгэеэ дүүргэбэ.

Һүүлээрнь нүхэр Дроздов трибунаһаа буужа, выставкын талмайн тэг дундахи арк доогуур татагдаһан улаан лент хайшалба. Тэрэшье бэзэ, талмай дээрэ суглраһан олон хүн зон выставкын павильонууд худар нэбшын ороно, мүн талмай дээгүүр жэрылдэһэн хүсэтэ техникэ, тусгаар байранууд соо оруулагдаһан һү ехэтэ үнеэдые, хонид ба гахайнуудые, газаа сэргэдэ уяатай хатарша гүйгөөшэ моридые хаража эхилбэ.

Һүртэй дорюунаар жэрылдэһэн, элдэб үнгын шэрэтэй, элдэб янзын механизмуудые харахадаа хүдөө ажахыда манай промышленностиин, хүндэ индустриин али тухай ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһаниие выставкэдэ орогшод ойлгоно, оронойнгоо промышленностиин асари ехэ туйлалтануудаар омогорхоно. Колхозно болон совхозно полинууд дээрэ үнинэй алдаршаһан талын корабльнууд, үрэжэлтэ газар урбуулһан хүсэтэ тракторнууд, элдэб түхэлэй ба элдэб янзын хэрэглэлэй машинануудһаа гадна, һүүлэй жэлнүүдтэ, мүн энэ жэлдэшье оронойнай хүдөө ажахын машина бүтээлгын промышленностиин бүтээн гаргаһан шэнэ шэнэ техникэ эндэ харуулагдана. Тэдэнэй тоодо, силос, хартаабха хураадаг комбайнууд, рассада, хартаабха квадратно-гнездовой аргаар таридаг сеялкэнүүд, шэнгэн хоро ба үтэгжүүлгэ сасадаг машина, болдог отолдог фрез гэхэ мэтэ бии. МАЗ гэжэ хүсэ ехэтэ автомашина дээрэ тодхогдоһон худагай нүхэ үрэмдэдэг агрегат ехэ һонирхолтой байба. Тэрэшэлэн мүнөө жэлдэ бүтээгдэжэ эхилһэн, ПДУ-1 гэжэ үнеэ һаалгын нүүдэл агрегат, ПМЦ-500 гэжэ һү зөөдэг нүүдэл цистернэ харуулагдана. Тэдэнэй туһаламжаар үнеэд зундаа бэлшээри дээрэ һаагдаха, һаалишадай ажал нилээд хүнгэдхэгдэхэ юм. Эндэ тусгаар гэр соо тэжээлэй кухни түхеэрэгдэнхэй. Тэрээн соо тэжээл буйлуулха агрегат, кормозапарник, тэжээл хэршэхэ машина, үһа халаадаг, Нурминскиин тогоон тодхогдонхой.

Манай солото механизаторнууд Эхэ оронойнгоо үгэһэн хүсэ ехэтэ техникые жолоодон, үргэн дэлгэр полинууд дээрэ колхозниигуудтай хамтадаа хүдөө ажахын культурануудай элбэг баян ургаса ургуулаа. Тэдэнэр энэ техникын аша ехэтэ туһаламжаар, ниитын малажал хүгжөөлгын үндэһэ һуури болохо таряанажал дэбжээлгэдээ бага бэшэ амжалта туйлаба. Хүдөө ажахын культурануудые тарилга, харууһалга ба хураалгые, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие, малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилгадаа гэхэ гү, али тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые дүүргэлгэдээ, условно трактораар газар элдүүрилгэдээ амжалта туйлаһан Темлюйскэ, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Кабанскын МТС-үүд выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулагдаба.

Тэрэшэлэн ниитынгээ ажахые амжалтатайгаар хүгжөөжэ байһан Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «Коммунизм», Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ олон һалбаритай колхоз үргэнөөр харуулагдажа байна. Эдэ колхозууд ороoһото, овощной культурануудай яһала һайн ургаса абаа.

Мүн эбэртэ бодо мал, хони, гахай, шубуу үсхэбэрилгые, тэжээл бэлэдхэлгые, овощь ба үрэ-жэмэс тарилгые харуулһан павильонуудые, зооветеринарна институдай һуралсалай-туршалгын ажахы болон бусад научна эмхи-зургаануудай павильонуудые, ой модоной ба агнууриин ажахын павильонуудые выставкэдэ орогшод һонирхон харана.

Түрүүшын үдэр выставкые ажалшад тон олоороо орожо хараба.

Б. Мунгонов.

Хони үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн

Үсэгэлдэр, ноябриин 1-дэ Улан-Удэдэ хони үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой хониной-товарна фермые даагша нүхэр **Чревенский** эдлүүриин газарые зүбөөр хубаарилха, һайнаар ашаглаха шухала байһан тухай тогтожо хэлэбэ. Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозуудай эдлүүриин газараар бага, илангаяа бэлшээрээр тон дутамаг байхадань зарим колхозуудынь, илангаяа Түгнэ гол өөдэ һуудаг колхозууд элбэг ехэ газартай байжа, тэрэнээ хүсэд эдлэжэ шададаггүй, миин хосоруулдаг байна. Мухаршэбэрэй аймагта эдлүүриин газар хубаарилгые БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство хаража үзэхэ байгаа.

Тэрэнэй һүүлдэ үгэ хэлэһэн Саянтын МТС-эй главна зоотехник нүхэр **Торгашин** энэ МТС-эй харьяата колхозуудта хони үсхэбэрилгэдэ бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээд, мүн лэ эдлүүриин газар хубаарилгые шэнээр хаража үзэхэ шухала байһан тухай хэлэбэ.

— 1952 ондо миниин хонишон боложо ороходо манай отарын хонид шэрүүн ба шэрүүбтэр нооһотой байһан юм, — гэжэ Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Ольга Ермакова** хэлэбэ. — Теэд эдэ жэлнүүдтэ үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулһанай ашаар бидэнэр отарынгаа хонидые нарин ба нарибтар нооһотой болгожо шадаабди. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ даажа байһан хонидойнгоо тус бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалааб, 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьга абажа түлжүүлээб. Ажахын энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 114 хурьга абажа түлжүүлхэ уялга абанаб.

Үгэ хэлэлгын дүүрэхэдэ зүблөөндэ хабаадагшад республикын бүхы хонишодто хандаһан Хандалга баталан абаа.

Һүүлээрнь түрүү хонишод болон фермые даагшанарта үнэтэ шан барюулагдаба. Олон түрүүшүүл БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой Хүндэлэлэй грамотатайгаар сарбуугай, столой ба ханын часы, агнууриин буу гэхэ мэтые шан абаһан байна. Жэшээлхэдэ, Хоринн аймагай «Улан-Одон» колхозой хонишон нүхэр Найданова, мүн энэ аймагай «Пламя» колхозой хонишон нүхэр Чимитова, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр Аюшеев болон бусад хамта 15 хүн сарбуугай часы Хүндэлэлэй грамотатайгаар абаба. Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Максимов Хүндэлэлэй грамотатайгаар агнууриин буу шан абахадаа иигэжэ хэлэбэ:

—Энэ шан абахадаа саашадаа бүри урмашажа, бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллахаб, 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абахын, хонин бүриһөө 4—5 килограмм нооһо хайшалхын түлөө тэмсэхэб.

Үшөө 10 гаран хүн Хүндэлэлэй грамотатайгаар агнууриин буу шан абаа.

—Энэ үнэтэ шан абаха зуураа ажахын шэнэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абанаб, — гэжэ Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша нүхэр Вершинин хэлэбэ. Тэрэ нүхэр часы Хүндэлэлэй грамотатайгаар шан абаа. Мүн 10 гаран хүн столой болон ханын часынуудые Хүндэлэлэй грамотатайгаар шан абаһан байна. Шанда хүртэһэн бүхы түрүүшүүлэй нэрэ республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэхэ юм.

Зүблөөндэ хабаадагшад үдын хойно хүдөө ажахын республиканска выставкэ ошожо хараа.

КОЛХОЗОО БАЯН БОЛГОХЫН ТҮЛӨӨ КОММУНИСТНУУДАЙ ХЭШЭЭЛ ОРОЛДОЛГО

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз Баянгол гэжэ ой модо, уһа голоор үнэхөөрөөшье баян, сэнгэлиг һайхан нютагта ажаһуудаг. Тус колхоз 300 гаран айлтай. 14 мянга шахуу адууһа малтай, 2700 гаран гектар орооһото культура, 90 гектар овощь, хартаабха, хэдэн зуун гектар тэжээлэй культура таридаг, 2—3 мянган гектар сабшалантай томохон артель юм.

1955 оной 9 һарын дүнгөөр энэ колхозой мүнгэн олзо доходынь 1 миллион 125 мянган түхэриг болоо. Тэрээнэй ехэнхинь малажалһаа ороһон байна. Тиихэдэ тахяа, уһанай шубуу, зүгы гэхэ мэтын олзо ехэтэй олон янзын һалбаринууд эндэ бии.

Һаяхан эндэ партийна организациин тоосоото суглаан боложо, парторганизациин секретарь нүхэр Д. Н. Бадмадашиев партбюрогой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Тоосоото элидхэл тушаа 10 гаран коммунистнууд үгэ хэлэжэ, партийна бюрогой хүдэлмэриин, колхозой правлениин ажал-ябуулгын дутагдалнууд тухай хурсаар шүүмжэлбэ. Саашадаа партийно-эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэриие хайшан гэжэ һайжаруулхаб гэһэн захяа заабаринуудые коммунистнууд партийна бюрогой шэнэ составта үгэһэн байна.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнуудай һанал бодолой гол удхань юун байгааб гэхэдэ, парти доторой хүдэлмэри һула, шүүмжэлэл бага, даа һан хүдэлмэриинь түлөө коммунистнуудһаа, мүн бусад хүнүүдһээ эрилтэ багаар хэгдэнэ, правлениин ажал-ябуулгада парторганизациин зүгһөө хиналта һайнаар хэгдэнэгүй, колхозой ажахыда шиидхэхы удхашанартай, холын хараата асуудалнууд саг соогоо, һайнаар шиидхэгдэнэгүй гэһэн байна.

Энэ суглаан дээрэ коммунистнуудай хэлэһэн үгэнүүдһээ доро толилбобди.

Бүри һайнаар ажаллаха аргатайбди

(Парторганизациин секретарь нүхэр Д. Н. Бадмадашиевай тоосоото элидхэлһээ)

Нүхэдүүд! КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол тоосоото үе соохи партийна организациимнай хүдэлмэриин гол программань байгаа.

Түрэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар колхозоймнай ажахы жэл ерэхэ бүри һалбаран хүгжэжэ, колхозниггуудай ажабайдал улам бүри һайжаржа байна.

Мүнөө жэл үндэр ургаса ургуулжа, 6 мянган пүүд таряа түсэбһөө гадуур гүрэндөө худалдаабди. Үрэһэнэй болон бусад фонднуудые хүсэд хаагаад, колхозниггуудай ажалта үдэртэ 2 килограммһаа бага бэшэ таряа хубаахаар хараалнабди. Мүн овощь муу бэшээр ургуулжа, гүрэндөө огородой эдеэ ехээр тушаажа, худалдажа, хэдэн зуу мянган түхэригэй олзо колхоздоо оруулһан байнабди. Коммунистка Ц. Пурбуевагай хүтэлбэрилдэг түрүү звеногойхид 4 гектар үгэрсын га бүриһөө 272 центнер, тэрэ тоодо 1,5 гектар дээрэһээ га бүриин 340 центнер үгэрсэ абаа.

Мал үсхэбэрилгэ манай колхозой ажахын гол һалбари мүн. Тиимэ тула партийна организаци, колхозой правлени малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлбэ. Түбхын түрүүндэ малажал дээрэ коммунистнууд болон комсомолецуудые хубааридан табиха, фермэнүүдые шадабаритай хүдэлмэрилэгшэдтэй болгохо хэмжээн абтаа. Мүнөө малажалай 9 фермын 6-ень коммунистнууд хүтэлбэрилнэ.

Малай үүлтэрые һайжаруулхын тула һайн үүлтэрэй бухаа, хусануудтай болохо, искусственна аргаар малые үрэжүүлхэ хүдэлмэри мүнөө жэл нилээд үргэдхэгдэбэ. Нарин ба нарибтар нооһотой хонидой тусхай отара бии болгогдожо, тэндэхи хонид имагтал искусственна аргаар, һайн үүлтэрэй алтайска меринос хусын хүрэнгөөр үрэжүүлэгдэә. Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха хүдэлмэри эмхидхээбди. Тиигэжэ манай шаламар бэрхэ һаалишад Е. Вампилова, Н. Гармаева гэгшэд нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200—1300 гаран литр, Б. Норбоева, Р. Гармаева гэгшэд һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1900—2000 гаран литр һү жэл соо һаабад.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар манай колхоз мүнөө жэл мал үсхэбэрилгынгөө гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй мал ба шубуугаар үлүүлэн дүүргэбэ. Урда жэлэйхитэй сасуулбал, 1954—1955 оной ажахын жэлдэ 34 центнер ноохон, 1300 центнер һүн ехээр абтаа.

Колхозой ниитын ажахын ургаха, олзо доходойнь ехэ болохо бүри колхозниггуудай байдал һайжарна. Һайнаар ажаллаһан колхозниггууднай ажалта үдэртөө абадаг түлбэриһөө гадна, нэмэлтэ түлбэри урдынхидаа орходоо холо ехээр абадаг болоо. Олон һаалишад 7—8 центнер һү, гахайн поршоонхо абаа. Хамта дээрээ 70-аад хүн нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Колхозниггуудай шэн зоригто ажалаар иимэ амжалта туйлагдаба. Хэрбээ партийна организаци һайнаар хүдэлмэрилөөд, колхозой правленидэ эдэбхитэйгээр туһалаад, тэрэнэй ажал-ябуулгыень һайнаар хинаа һаа, артелиин ажахыда үшөөл ехэ амжалта туйлагдаха байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолой үндэһөөр хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа мяха ба һүнэй талаар колхоз мүнөө жэл дүүргэбэгүй. Тиихэдэ, жэлһээ жэл бүри олошоржо байгаа ниитынгээ малда тэжээлэй һайн база байгуулжа шадаагүй. Мүнөө жэл кукурузаар яһала ехэ силос дарагдабашье, үбһэн тон бага сабшагдаа, солоомо гүйсэд һайнаар суглуулагдажа абтаагүй. Малые бэлшээн таргалуулха хэрэг мүн хангалтагүйгөөр эмхидхэгдээ. Эдэ бүгэдэ партийна организациин хүдэлмэридэ ехэхэн алдуу дутуугай бии байһаниие гэршэлнэ.

Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин һула байһан дээрэһээ колхозой ажаллахи холын хараата олон асуудалнууд гүйсэд шиидхэгдээдүй. Парти доторой хүдэлмэри хангалтагүй, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ бага, партийна болон ажалай журам эбдэхэ ябадал усадхагдаадүй.

Манай партийна организаци партиин Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи инструкторска группын туһаламжаар хүдэлмэридөө бии байһан алдуу дутуунуудые түргэнөөр зайсуулжа, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ гүйсэд аргатай.

Партбюро коллективнэ хүтэлбэриин орган байха ёһотой

(3-дахи МТФ-е даагша, коммунист П. Э. Цыренжаповай үгэһөө)

Нёдондонойхиһоо орходоо 1954 — 1955 оной ажахын жэлдэ 220 гаран литр һүн үнеэн бүриһөө ехээр һаагдаһан байбашье, эдлүүриин газарай 100 гектарта абаад үзэбэл, түсэбэй ёһоор 35 центнерэй оронда 27 центнер һүн абтаба. Ингээд байхадаа парторганизаци тоосоото үе соогоо һайнаар хүдэлөө гэхын аргагүй. Түбхын түрүүндэ, манай партийна бюро хамтын хүсөөр хүтэлбэрилхэ орган байгаад, өөрынгөө үүргые муугаар дүүргэнэ. Би бюрогой гэшүүн хүн хадаа эндэ мүн лэ гэмтэй байнаб, теэд бюродомнай хамта 7 гэшүүн байна бшуу. Али нэгэн шухала асуудалые түргэнөөр шиидхээд, дарыдань бэелүүлдэг заншалгүй, 5 һара соо хэдэхэн заседани хэһэн байна.

Манай секретарь нүхэр Бадмадашиевай хүдэлмэридэхи гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, бригада, фермэнүүдээр ябахадаа, тэндэхи байдалые нягтаар шэнжэлжэ үзэдэггүй, дутуу дундануудай гол шалтагааниие элирүүлжэ, дары хэмжээ абадаггүй.

Энэ хадаа дүй дүршэл багатай дээрэһээ болоно. Тиимэ тула бюрогойнгоо гэшүүдээр хөөрэлдэжэ, ямар нэгэн бэрхэшээлтэй асуудалые бултадаа зүбшэжэ хамтын хүсөөр шиидхэхэ, бюрогой үүргые дээшэлүүлхэ ёһотой.

Мүнөө мал үбэлжэлгэдөө орожо байна. Үбһэ, солоомон хомор, малай хүшэ шадал һулашаг, саһан орожо эхилбэ. Энэ харюусалгатай үедэ партбюро абяа аниргүй, амгалан һуужа байна гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, 400—500 гектар зелёнкын заримыень хуряагаадүй, нэгэшье тэргэ зелёнко зөөжэ оруулаадүй байнабди. Энэ хэрэгэй түлөө харюусалгатай нюурнуудһаа партбюро шанга эрилтэ хээгүй, иимэ эмхи гуримгүй байдалтай эбсэшөөд байна. Шэнээр һунгагдаһан партбюро энээниие хараадаа абаха ёһотой. Бригадын, фермын болон колхозой хүтэлбэрилэгшэдһээ партийна бюро шанга эрилтэ хэжэ, харюусалгыень эрид дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Тоо баримтанууд

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо хоёр жэл соо тус колхоз таряан-ажалаа улам һайжаруулжа, 1953 онойхитой сасуулбал, 1955 ондо орооһо таряа 30 гаран процент ехээр абаба.

Хэрбээ 1953 ондо огородһоо 3600 гаран центнер овощь абаһан байбал, 1955 ондо 6 мянга гаран центнер овощь хуряажа абаба.

Хонинной үүлтэрые һайжаруулжа, 1955 ондо 170-аад центнер ноохо хайшалба. Энэнь 1953 онойхитой сасуулбал, 50 гаран процент ехэ болоно. Тэрээнэй 80—90 процентнь нарин ба нарибтар ноохон байба.

Энэ хоёр жэл соо колхозой үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээн 2 дахин шахуу ехэ болобо.

1955 ондо 500 гаран гектар кукуруза тарижа, муу бэшээр ургуулаад, һаамхай үнеэдтээ гүйсэд хүрэхэ силос дараба.

Коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ

(Һаалишан, коммунистка Б.-Х. Доржиевагай үгэһөө)

Үнгэрөөд байһан ажахын жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 70 тугал абаһан, эбэртэ бодо малай түсэбые 140 толгойгоор үлүүлэн дүүргэһэн байбашье, ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлжэ шадабагүйбди. Һүнэй түсэбһөө гадна, мяха ехээр абаха гэһэн түсэб мүн дүүрээгүй. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ түсэбөөр хараалһан 17,5 центнерэй оронда яахадаа миин 7,9 центнер мяхан абтааб гэхэдэ, малые бэлшээжэ таргалуулха, гахай шахаха хүдэлмэриие манай парторганизаци ба правлени һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй.

Партийна бюро, правлени малажалые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, энэ шухала һалбариин бодото байдалые нягтаар шэнжэлжэ үзэнэгүй, харюусалгатай хүнүүдтэнь шанга эрилтэ табинагүй. Жэшээлбэл, колхозниггуудта нэмэлтэ түлбэри болгожо үгэхын тула тусхай илгаһан 200-гаад толгой хурьгад бии. Теэд тэдэниие мүнөө угаа муугаар харууһалжа, ехээр тураажа байна. Энээн дээрэһээ колхоздо хэдэн шэнээн центнер мяханай гарза хоролто боложо байһые колхозой хүтэлбэрилэгшэд, партбюро мэдэжэ байгаад, дары хэмжээ абанагүй.

Тиихэдэ һүнэй тоо бүридхэл муугаар табигданхай. Нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һү һаагаа һаа, хараалһан хэмжээ-ябуулгаяа ерэхэ жэлдэ дүүргэжэ шадаха байнабди.

Манай зооветеринарна мэргэжэлтэд, тусхайлбал, коммунистнууд Дабаев, Цырендоржиева болон бусад һүүлэй үедэ мал дээгүүр үсөөн ябана, шалгалта юумэ хэнэгүй.

Малнай солоомоёо поли дээрэнь эдижэ, түйбэжэ дууһахаяа байна. Тиихэдэ колхозоймнай түрүүлэгшэ солоомо бэдэржэ далайн хойшо гараба. Энэ ушарые партбюро юун гэжэ тайлбарилдаг юм, хэлэжэ үгэг. Партбюрогой, правлениин зүгһөө иимэ харюусалгагүй ябадалые дары болиулхые эринэмди.

Правлениин ажалые хинаха эрхээ бэелүүлхэ

(Барилгын бригадын бригадир, коммунист Р. Г. Дашиевай үгэһөө)

Барилгын бригадынхид тоосоото үе соо нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Колхоздо ороһон шэнэ гэшүүдтэ 5—6 гэр баригдаа, хэдэн олон колхозниггуудай хуушан гэрнүүд һэльбэгдэжэ заһабарилагдаһан байна. Мүн колхозой правлениин байшан шэнээр заһабарилагдажа, түсэбэй ёһоор табигдаба.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэн, хашаа хорёогоо заһаха, һэльбэхэһээ гадна, мянга гаран хонинной, 300 үхэрэй байха байранууд баригдаба. Олзоной, Урда-Бэеын малай байрануудта хоёр культбаза түхеэрэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, барилгын хүдэлмэридэ дутагдалнууд ехэ. Хэмжээ-ябуулгаар хараалагдаһан 4—5 барилга дүүрээдүй. Кокорин тосхондохи үхэрэй байрада автоматическа уһалуури хэгдэжэ үшөө дүүрээдүй. Барилгын хүдэлмэри тушаа партбюро правлени хоёр һаналаа багаар табина. Нүхэр Бадмадашиев мотоциклаар үдэр бүри урдуудажа, үтсэжэ ябадаг, теэд барилга дээрэ ябажа, хүдэлмэриинь һайса шэнжэлжэ үзэһэн, суглаа зүблөөндэ табиһан ушар байгаагүй. Барилгашадай дунда мүрысөө эмхидхэхэ, түрүүшүүлые урмашуулха, гээгдэгшэдые урагшань татаха хүдэлмэри парторганизациин зүгһөө хэгдэнэгүй. Мүнөө бригадада оройдоол 7—8 үбгэд хүдэлмэрилнэ.

Партбюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Бадмадашиев правлениһээ, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Цырендоржиевһаа шанга эрилтэ хэнэгүй. Энэ тоосоото суглаанда колхозой түрүүлэгшэ заабол байлсажа, коммунистнуудай шүүмжэлэл шагнаха, тэрээнһээ зохихо тобшолол хэхэ ёһотой байгаа. Теэд нүхэр Цырендоржиев суглаандаа байнгүй командировкодо ябашаһан байна. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, колхозой правлениин ажал-ябуулгыень хинаха эрхээ парторганизаци һулаар бэелүүлдэг гээшэ.

Шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые эмхидхэхэ ба шалгаха

(1-дэхи МТФ-е даагша, коммунист Б. Ц. Дансаруновай үгэһөө)

Дээдэ органуудай болон өөһэдынгөө тогтоол, шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые партийна бюро ёһотой һайнаар шалгадаггүй.

Мүнөө зун, намарай үедэ малые һайнаар адуулжа, бэлшээн таргалуулха тухай ехэхэн хөөрэлдөөн боложо, парторганизациин ба правлениин шиидхэбэри хэдэн олон удаа гаргагдаһан байха юм. Тиигэбэшье 3—4 гүүртэ адуулгашангүйгөөр бүхэли зуниие үнгэргэбэ.

Һүнэй тоо бүридхэлые гуримшуулан һайжаруулха тухай яһала олон хэлсээн болодог гээшэ, теэд энэ хөөрэлдөөн хүсэндөө үшөөл хүрэнэгүй. Зарим газарта һүнэй тоо бүридхэл миин багсаамжаар хэгдэжэ байна. Яахадаа тиимэб гэх лэ, партбюро, правлени хадаа хэлсэһэн шиидхэһэнээ нарин шангаар шалгажа үзэнэгүй, харюусалгата нюурнуудһаань шанга эрилтэ хэнэгүй. Иимэ задагай зайдан ябадалые дары зайсуулха.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Хүдөөгэй библиотекын, клубай болон һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд, нютагай интеллигенци эндэмнай олон байбашье, улад зоной дунда политическэ хүдэлмэри тон багаар ябуулна. Колхозниггуудай, илангаяа малшадай дунда тэдэнэрээр мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Манай фермэдэ культбаза бии болгогдожо байна. Тэрэнэйшье хүдэлмэридэ хүдөөгэй интеллигенци хабаадалсаагүй байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха

(Колхозой түрүүлэгшын орлогшо, коммунист Ш. Гармаевай үгэһөө)

Хүн зоной дунда политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулаад байхада, ажал хүдэлмэри бүтэсэтэй байдаг гэжэ парти заана. Тиигэбэшье, партбюро энэ хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табина. Арбан табан агитатор хүдэлнэ гэжэ тоосоото элидхэл соо хэлэгдээ, теэд хэн ямараар хүдэлмэрилнэб, тэдэнэй хэһэн ойлгууламжын хүдэлмэри колхозой ажахын хүгжэлтэдэ хэр зэргээр туһалнаб гэһэн тобшо тодорхой баримтанууд эндэ харуулагдабагүй.

Агитаторнуудай семинар үсөөн үнгэргэгдэнэ. Тэрээниие үнгэргэхэдөө муугаар бэлэдхэнэ. Манайда бараг һайн хүдэлдэг, дүй дүршэл һайнтай агитаторнууд бии. Теэд тэдэнэй хүдэлмэриие һайнаар хаража согсолжо үзөөд, тэрээн тухайгаа семинар дээрэ табидаг заншалгүйбди. Иигэжэ дүй дүршэлөө андалдаха тухай нэгэнтэ бэшэ хэлсэгдэдэг байна бшуу.

КПСС-эй Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи инструкторска группа энээндэнь манай парторганизацида ехэхэн туһа хүргэхэ ёһотой аад, тоосоото үе соо манай агитколлективтэ багаар туһалаа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Партийна гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай эндэ хэлэгдэбэгүй. Нёдондо энэ хүдэлмэри тон эмхигүйгөөр үнгэрһэн байгаа. Партбюро тэрээнһээ зохихо тобшолол хэбэгүй. Энэ алдуугаа мүнөө жэл баһа дабтажа эхилбэ. КПСС-эй түүхын Хуряангы курсые шудалха кружогто, жэшээлбэл, хэдэн заняти таһалдаһан байна.

Партийна даалгабари гээшэ коммунистнуудые, кадрнуудые хүмүүжүүлгэдэ шухала удхашанартай. Теэд партийна бюро энэ хэрэгтэ һаналаа багаар табина. Арбаад коммунист (нүхэд Дандаров, Ерпалова, Дабацыренов болон бусад) ту... даалгабари дүүргэдэггүй байна. ... хэдэ даалгабаритайшье комму... нуудһаа партбюро шанга эрилтэ... дэггүй, партийна даалгабаря ... нэй али зэргээр дүүргэжэ бай... хаһа саг соонь шалгадаггүй.

Партийна организациин хүдэ... ридэхи ехэхэн алдуу дутуунь юуб... хэдэ, партийнабэшэ эдэбхитэдэй... да, комсомолецууд болон залуу... лай дунда хүмүүжүүлгын хүдэл... мүртэйгөөр ябуулнагүй. Колхо... 50-яад комсомолецууд тоолог... Тиихэдэ колхозой ажалда ... һайнаар хүдэлдэг хэдэн олон ту... шүүл бии. Тиигэбэшье, бүхэли ... соо нэгэшье хүн партиин гэшүү... абтабагүй.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пле... нумэй тогтоолой үндэһөөр хараал... хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлэ... лаар зарим тэды амжалта туйла... ба. «Улаан Оронго» колхозтой му... сэжэ, 1955 ондо бүхы показат... раа илабабди. Колхознитуудай ... шэмтэйгээр ажаллаһанай ашаар ... хознай аймагайнгаа, мүн респу... кын хүдөө ажахын выставкэдэ ... баадалсаха эрхэтэй болобо. Т... партийно-эмхидхэлэй болон парт... но-политическэ хүдэлмэридэ ... заагдаһан ехэ дутагдалнуудай ... соогоо зайсуулагдаһан байгаа ... манай колхозой ажахын жэлэй д... гүүд бүришье дээшээ байха, хара... һан хэмжээ-ябуулгамнай бүхы ... лаараа дүүргэгдэхэ, үлүүлэн дү... гэгдэхэ һэн.

Энээн дээрэһээ тобшолол х... партийна организаци, колхо... правлени колхозниггуудай дунда ... тэ-политическэ хүдэлмэри, соци... листическэ мүрысөө үргэнөөр дэл... рүүлжэ, хүдөө ажахые хүгжөөхэ ... лаар партиин табиһан зорилгые ... жалтатайгаар бэелүүлхэнь лабтай...

Малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ анхарал хандуулагданагүй

(Коммунист Д. Г. Ганжуровай үгэһөө)

Манай хүдэлмэридэ алдуу, дутуунууд ехэ олон. Олошоржо байгаа ниитынгээ малда гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадабагүйбди. Энээнэй гол шалтагааниие парторганизациин секретарь Бадмадашиев тоосоото элидхэл соогоо гүнзэгыгөөр элирүүлээгүй, миин лэ «халта дайраад» гараһан байна. Үбһэ тэжээл багаар хуряажа абаабди. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, сабшалангай газарые уһалха һубаг канавануud малтагданагүй. Манай колхоз сагай уларилай ямаршье байгаа һаань, үбһэ ногоо һайнаар ургуулха гүйсэд аргатай. Теэд партбюро, правлени энээн тушаа хаһа саг соонь хэмжээ абаагүй, саб... лангай газарта уһалууриин систе... һайнаар эмхидхэхын тула орол... ногүй.

Кукуруза ехээр тарижа, нюта... үүлтэрэй үнеэн бүридэ 2—3 тон... племенной үнеэн бүридэ 10 тон... силос дарабашье, гүйсэд хүрэхэ ү... һэ, солоомогүйгөөр малые һайн... үбэлжүүлжэ шадахагүйбди. Энэ ... дууе шэнэ һунгагдаһан парт... бюро хараадаа абажа, ниит... малда тэжээлэй бата бэхи база б... гуулхын тула холын хараата, үн... һэн шухала асуудалнуудые саа... даа шиидхэхэ ёһотой.

Партийна суглаанай тогтоолһоо

Тоосоото үе соо партийна бюрогой хэһэн хүдэлмэриие хангалт... дээрэ тоолохо.

★ Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие ... һайжаруулжа, артелиин ажахын хүгжэлтэдэ партийна организациин ү... гые дээшэлүүлхэ, парторганизациин зүгһөө колхозой правлениин ажа... ябуулгые хинаха эрхэ гүйсэдөөр бэелүүлхэ.

★ Коммунистнууд ба комсомолецуудые артелиин ажахын эгээн ... хала участогуудта табиха, колхозно үйлэдбэри дээрэ тэдэнэрэй жиш... харуулан ажаллахыень туйлаха.

★ Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үдэр бүриингөө хүдэлм... дэ үргэнөөр дэлгэрүүлэн, бии байһан алдуу дутуунуудаа саг соонь ... суулжа, коммунистнуудай партийна болон ажалай журамые у... бэхижүүлхэ.

★ 1955—1956 ондо малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ зо... гоор энэ хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые ноябриин 5 хүрэтэр ... римүһэн зайсуулха хэмжээ абаха, малшадай культурна болон ажаһуу... лай эрилтые дүүрэн хангаха, ойрын саг соо культбазануудай хүдэлмэ... гүйсэдөөр табиха.

★ Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие үргэн далайсатай... ябуулха, үрэһэ сэбэрлэлгэ, шалгалгые, машина зэмсэгүүдэй заһабари... дүтын арбан хоног соо дүүргэхэ, таряанай, огородой газар дээрэ наг ... хэ гаргалгые хурдадхаха.

★ Социалистическэ мүрысөөндэ үргэн ниитэ колхозниггуудаа б... олоор хабаадуулжа, 1955—1956 оной ажахын жэлдэ хараалһан хэмж... ябуулгануудаа али бүхы талаарнь дүүргэхэ ябадалые туйлаха.

Тоо баримтанууд

Колхозой түрүүшүүлэй тоо жэл бүри олошорно. Мүнөө жэл 70-аад хүн нэмэлтэ түлбэри абаба. Нэмэлтэ түлбэридэ 17 хони, 20 поршоонхо, 6 тугал, 47—48 центнер һүн, 60 гаран килограмм ноохон, мүн таряан үгтэбэ.

Хэрбээ 1953 ондо нэгэ ажалта үдэртэ 1 түхэриг 70 мүнгэн, 0,7 килограмм таряан хүртэһэн байбал, 1954 ондо 3 түхэриг 15 мүнгэ, 2 килограмм таряан хубаагдаа. Мүнөө жэл бүришье ехэ мүнгэ болон таряа хубаахаар багсаагдана.

1953 ондо колхозой мүнгэн олзо доход 1 миллион 250 мянга гаран түхэриг болоһон байгаа һаа, 1954 ондо 1 миллион 630 мянга болоо. Мүнөө жэлэйнь доход 2 миллион шахуу болохоор багсаамжатай.

Австрийска Республикын парламентска делегациин Советскэ Союзда ерэхэ болоhон тушаа

СР-эй Верховно Соведэй Союзэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Вол... СССР-эй Верховно Соведэй ...нальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. Т. Лацис Австрийска ...бликын Национальна Соведэй ...лэгшэдэ болон Федеральна ...эй Түрүүлэгшэдэ доро дурсаг... бэшэг эльгээгээ:

...ветскэ Союзай болон Австриин ...доохи хани харилсаа хүгжөөл... бүхы хэмжээгээр туhалхые хү... СССР-эй Верховно Соведэй ...оной февралиин 9-нэй Декла...тай дашарамдуулан Австрий... парламентын 1955 оной апре... 28-да баталан абаhан резолю... анхаралдаа абажа байhан ту... СССР-эй Верховно Соведтэй ...оо байгуулхын ба Советскэ ...ай ажабайдалтай танилсахын ...а Австрийска Республикын парламентын өөрынгөө делегацие СССР-тэ эльгээгээ hаань, Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет тон ехээр баясаха hэн.

Манай уряалые хүлеэн абаhан ба Танай делегациин хэды багта СССР-тэ ерэхэ байhан тухай мэдээсээ hаатнай бидэнэр Таанадта баясхалан хүргэхэ байгаабди».

Австрийска Республикын Национальна ба Федеральна Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэр энэ уряалда харюусахадаа, австрийска парламентаринуудай делегаци энэ оной ноябриин 20-ной ба декабриин 4-нэй хоорондохи үе соо Советскэ Союзда ошожо шадаха байна гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай Түрүүлэгшэнэр А. П. Волковто болон В. Т. Лациста мэдээсээ.

Австрийска Республикын Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ ба Федеральна Соведэй Түрүүлэгшэ хоорондоо зүбшэжэ, австрийска парламентска делегацие доро дурсагдаhан составтайгаар томилоо. Национальна Соведhээ депутадууд Э. Айгнер, И. Бем, К. Черпец, Э. Фишер, Ф. Флоссман, И. Грисиер, Э. Хартман, А. Малета, Р. Мархнер, Ф. Принке, В. Райман, Р. Рот, Р. Шоiх; Федеральна Соведhээ — А. Фрйш (Соведэй түрүүлэгшэ), депутадууд А. Душек, Ф. Эккерт болон И. Пфаллер гэгшэд делегациин составта оролсоно.

Национальна Соведэй II Президент И. Бем делегациин хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоо.

Парламентска директор Б. Розички делегацитай хамта ябалсаха юм.

Бирманскэ Союзай Премьер-министр У Ну Бакуhаа мордобо

...КУ, октябриин 30. (ТАСС). ...нскэ Союзай Премьер-министр У Ну, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд Алма-Ата орохоёо мү... Бакуhаа мордобо.

...шадые үдэшэхын тулада Бирманскэ Союзай, СССР-эй болон ...айджанска ССР-эй гүрэнэй ту...ар гоёон шэмэглэгдэhэн аэро... дээрэ городой ажалшадай бо...итын организацинуудай олон ...түлөөлэгшэд сугларaa.

...рбайджанска ССР-эй Министр...эй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэ... орлогшо И. К. Абдуллаев, Азер...жанска ССР-эй Верховно Сове... гэшүүн И. Д. Мустафаев, Азер...жанска ССР-эй Министрнүүдэй ...эй Түрүүлэгшын орлогшонор ...Магомаев, А. И. Султанова, ...Сааков, Азербайджанска ССР-... Гадаадын хэрэгүүдэй министр ...И. Алиев, Бакинска городской ...эй гүйсэдкомой түрүүлэгшын ...ые дүүргэгшэ А. М. Ахмедов, ...Р-эй ба Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, тэрэшэлэн хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд үдэшэгшэдэй тоодо оролсоно.

Премьер-министр У Нуда болон тэрээнэй hамган До Мья Идэ баглаа сэсэгүүд барюулагдаа.

Бирманскэ Союзай, СССР-эй болон Азербайджанска ССР-эй гүрэнэй гимнүүдые оркестр наадаа.

У Нуда болон тэрээнтэй суг ябалсагшадта замдаа hайн ябахыень, элүүр мэндэ ябажа, амжалта туйлахыень Азербайджанска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй нэгэдэхи орлогшо И. К. Абдуллаев, республикын правительствын болон Азербайджанска арадай зүрhөө хүсэhэн байна.

Микрофоной үмэнэ үгэ хэлэхэдээ У Ну нигэжэ мэдүүлээ:

—Господин түрүүлэгшэ, господин мэр, ханинар!

Танай республикын столица Бакуда үни болоошьегүй hаа, ехэ аятай hайнаар байжа бусахамнай. Таанад бултадаа маанадта ехэ hайнаар хандаат. Маанадые хани hайнаар хүндэлэн айлшалуулhандатнай бидэнэр бултадаа баясанабди.

Эндэhээтнай бусаха дурагүй байбашье, дахин тэхэрижэ ерэхэ байхабди гэhэн бодолоороо бидэнэр сэдьхэлээ хананабди.

Танай столицада олон hонирхолтой юумэ бидэнэр хараабди. Эндэ хараhан үзэhэн юумэсэ манай орондо ашатай туhатайгаар хэрэглэхэбди гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Маанадые hайнаар угтахын тулада хэhэн бүхы юумынтнай түлөө өөрынгөө зүрhөө, мүн өөрынгөө нүхэдэй зүрhөө үнэн зүрхэнhөө баясхалан хүргэхыемнай зүбшөөгыт.

Удаань, У Ну, hайн даа, гэжэ ородоор хэлээ.

Үдэшэгшэдтэй хани ёhoop гараа барисалдаад, У Ну самолёдто hуухаяа гэнхүүрээр өөдөө гарана.

Бирманскэ журналистнууд хэдэн час урид Бакуhаа мордоhон байна.

Бирманскэ Союзай Премьер-министр Алма-Атада ерэбэ

...МА-АТА, октябриин 30. ...СС). Бирмын Премьер-министр ...у ба тэрээнтэй ябалсаhан хүнүүд ...одэр Казахстанай столицада ...СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй ...истрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-hээ Бирмэдэ байдаг Онсо ...урин эрхэтэ Посол А. Д. Щибо..., СССР-эй МИД-эй харюусалгата ...лмэрилэгшэд Алма-Атада айл...тай хамта ерэлсээ.

Премьер-министр У Нуе, тэрэнэй ...тан До Мья И болон тэдэнтэй ...саhан хүнүүдые угтахын тула ...мын, СССР-эй болон Казахска ...эй гүрэнэй тугуудаар гоёон шэ...эгдэhэн Алма-Атинска аэропорт ...э Казахска ССР-эй Министрнүү... Соведэй түрүүлэгшэ Д. А. Ку..., Казахска ССР-эй Верховно ...едэй Президиумэй гэшүүн Л. И. ...жнев, Казахска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. Б. Бейсенов, Н. Крюпова, А. С. Орлов, Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...үлэгшын орлогшонор Р. Б. Бай...ев, М. Бейсебаев, И. Г. Слажнев, ...ахска ССР-эй Министрнүүд, СССР-эй болон Казахска ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, Облсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Р. Ильяшев, горсоведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Ф. А. Мамомов, ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд, культурын, искусствын болон наукын ажал-ябуулагшад, журналистнууд сугларaa.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан Бирманскэ Союзай түлөөлэгшэнэр самолёдhоо гарана. Республикын правительствын гэшүүдтэй У Ну танилсана. Хүүгэд тэдэндэ баглаа сэсэгүүдые барюулна. Бирмын, СССР-эй болон Казахска ССР-эй гүрэнэй гимнүүдэй аялган зэдэлнэ.

Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. А. Кунаев амаршалгын үгэ хэлээ. У Ну харюугай нимэ үгэ хэлээ:

—Господин Түрүүлэгшэ, господин мэр, ханинар!

Би эндэ ерэhэндээ ехэ золтой байнаб. Хооhон губи талые үрэжэлтэй газар болгохын тулада зоримгой оролдолго эндэ гаргагдажа байдаг гэжэ намда хэлэhэн байна. Үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ талаар Бирмэдэ мүн лэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байдаг. Эд бараа улам ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тулада бидэнэр ехэ оролдолго гарганабди.

Казахстанай хүдөө ажахыдахи социалистическэ байгуулалтын туйлалтануудтай танилсаха арга боломжотой байhандаа би ехээр баясанаб гэжэ премьер-министр тэмдэглээ.

Эндэ бидэнэй хараха үзэхэ юумэнүүд Бирмэдээ ошоод байхадамнай горьтойгоор туhалха гэжэ намда hанагдана гээд У Ну хэлээ.

Алма-Атын ажалшадта Бирмын ажалшадай амаршалгые би хүргэнэб! Хани hайнаар угтаhанайтнай түлөө Таанадта баясхалан хүргэнэб!

Ойр зуурахан амарhанайнгаа hүүлээр Бирмын правительствые толгойлогшо Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. А. Кунаевта орожо, тэрээнтэй хөөрэлдөө, Бирмэhээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол У Монг Он, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. Федоренко СССР-hээ Бирмэдэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Д. Щиборин хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

...рманскэ Союзай Премьер-министр У Ну Советскэ Союз... ерээд, манай орон соогуур аяншалан ябажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Премьер-министр У Ну Московско Кремльдэ ороод, буу зэбсэгэй-палатые хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

Европейскэ аюулгүй байдал ба Германи тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ

ЖЕНЕВА, октябриин 30. **(ТАСС-эй тусхай корр.)**. Франциин, Англиин, Советскэ Союзай ба США-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд гурбадахи заседанидаа үсэгэлдэр сугларaa. В. М. Молотов түрүүлэгшээр hуугаа.

Зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые—европейскэ аюулгүй байдал ба Германи тухай асуудалые министрнүүд саашадань зүбшэн хэлсээ.

Д. Даллес түрүүлжэ үгэ хэлээ. Аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха ниитэевропейскэ системэ байгуулха тухай советскэ дурадхал дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой директивэнүүдтэ таарaлданагүй гэhэн хэбэртэйгээр тэрэ хэлээ. Юуб гэхэдэ, энэ дурадхал «Германиие нэгэдүүлгэтэй холбоогүй» гэжэ Даллес мэдүүлhэн байна.

Германида хамаатай асуудалнууд тушаа советскэ дурадхалые буруутуулха гэжэ Даллес эртээнhээ оролдоhон байна. Зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые хэлсэжэ байха үедөө советскэ делегаци нимэ дурадхал оруулха гэжэ В. М. Молотов октябриин 28-да үгэ хэлэхэдээ мэдээсэhэн байгаа бшуу.

Зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые хэлсэхэдээ баруун гурбан гүрэнэй дурадхалые үндэhэ болгохо ёhотойбди гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Даллес хэлээ.

Удаань **А. Пинэ** үгэ абаа. Советскэ делегациин оруулhан дурадхал правительствонуудые толгойлогшонорой министрнүүдтэ үгэhэн директивэнүүдhээ үндэhэ абанагүй гэжэ тэрэ мүн лэ хэлэхэ зуураа, хэрбээ, энэ хараа бодолоо советскэ делегациин саашадаа баримталаад байгаа hаа, зүблөөмнай арадуудай этигэл найдабариие харюулжа шадахагүй гэжэ тэмдэглээ.

Хамтын аюулгүй байдал тухай советскэ дурадхал дотор «туhатай хэдэн дурадхалнууд бии» гэжэ Пинэ мэдэрээ. Гэбэшье, советскэ дурадхал «Германиин хоёр хуби боложо таhарhан зандаа үлэлгэтэй» холбоотой гэhэн хэбэртэйгээр тэрэ хэлээ.

Атлантическа хэлсээе усадхахые Франци зүбшөөжэ шадахагүй, аюулгүй байдал тухай советскэ дурадхалай ёhoop хараалагдаhан найдабари «ёhо тэды хооhон үгэ» болоно гэжэ Пинэ мэдүүлээ.

Даллесай хэлэhые бүринөөр зүбшөөнэб, тиигээд зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктаар дискусси хэхэдээ баруун гурбан гүрэнэй дурадхалые үндэhэ болгохые hайшаaха байнаб гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Пинэ хэлээ. Пинэйн hүүлээр **Г. Макмиллан** үгэ хэлэхэдээ, США-гэй болон Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хэhэн мэдүүлгэнүүдые зүбшөөжэ байhанаа элиншэлэн мэдүүлээ. Хойто-атлантическа бүлэглэлэй (НАТО) уг зорилгые зүбтүүлгэдэ тэдэнэй хэлэhэн үгэ зорюулагдаhан байна. Тус бүлэглэл «хамтаараа өөhэдыгөө хамгаалха зорилгоор байгуулагданхай» гэжэ этигүүлхые Макмиллан оролдоhон байха юм. Тиимэ hаань, Советскэ Союз НАТО-до хабаадагшадай составта юундэ абтаагүй байгааб гэhэн асуудал тушаа хэлэхэдээ, Советскэ Союз хадаа... баруун гүрэнүүдтэй «нэгэн адли зорилготой ба адли хараа бодолтой» бэшэ юм гэжэ Макмиллан мэдүүлээ.

Удаань **В. М. Молотов** үгэ абаа.

Октябриин 28-да ба 29-дэ баруун гүрэнүүдэй гурбан министрын хэлэhэн үгэдэ тэрэ харюусаа. Октябриин 29-дэ Даллесай хэлэhэн үгэ тушаа тогтохо зуураа, зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые хэлсэлгын үедэ, түрүүн европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудалда, тэрэнэй hүүлээр Германи тухай асуудалда тусгаар анхарал хандуулагдаха ёhотой гэhэн хараа бодолой зүб зүйтэй байhые үндэhэлжэ-Молотов хэлээ.

Хэрбээ зүбшэн хэлсэлгын үедэ правительствонуудые толгойлогшонорой директивэнүүдэй удхые бодотоор баримталаа гээшэ hаа, директивэнүүдэй нэгэдэхи пункт соо европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал Германи тухай асуудалhaa урид хэлэгдэhэн байха юм. Энэ хадаа директивэнүүдые баталан абаха үедэ өөрын онсо удхатай байhан юм гэжэ намда hанагдана. Энэ асуудалаар июль hарада буляалдаа хэhэнэйнгээ hүүлээр, европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал түрүүлжэ, германска асуудал хоёрдохидонь табигдаха гэжэ тиихэдэ үгэеэ ойлголсоhон байгаабди. Мүнөө бидэнэр хадаа директивэнүүд соо заагдаhан гуримые баримталнабди... Энэ асуудалаар бидэнэр саашадаа дурадхал оруулхабди гэжэ уридшалан hануулhан байгаабди. Гол асуудал бологшо европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, гол асуудал бологшо европейскэ аюулгүй байдал тухай, тайлбарилан хэлэбэл, Европын бүхы оронуудай аюулгүй байдал тухай асуудалhaa дулдыдангүи тусхай асуудал бологшо—германска асуудалые хаража үзэхэдэ таатай hайн эрхэ байдал бии болгонобди гэжэ тухайлнабди.

Германска асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ немецүүдые өөhэдыень хабаадалсуулбал hайн байhан тухай асуудал зүблөөн дээрэ табигдаагүй, советскэ делегаци хадаа германска асуудалые сэхэ хаража үзэхэдөө энэ асуудал табиха гэжэ бодомжолжо байhан юм гээд советскэ делегациие толгойлогшо хэлэhэн байна. Хамтын аюулгүй байдал тухай Советскэ Союзай дурадхалынь урдань Франциие муу юумэндэ нэгэтэ бэшэ оруулhан саарhан дээрэхи найдалгануудта адли гэhэн хэбэртэйгээр Пинэйн хэлээшэ дээрэ тогтохо зуураа, энээниие Пинэ тодоруулжа шадаагүй гэжэ Молотов заагаа. Хэрбээ, баримтануудые сэхэ хараха болоо hаа, нигэжэ хэлэхэ шухала гээд советскэ делегациие толгойлогшо мэдүүлээ. Урдань, Франциие, мүн европейскэ бусад хэдэн гүрэнүүдые урагшагүй ябадалда юун хүргэhэн байгааб гэхэдэ, дайнда бэлэдхэжэ байhан ээрхэг түримхэйшүүлдэ хамтаараа хатуу харюу үгэхын тулада бусад томо гүрэнүүдтэй, тэрэ тоодо Советскэ Союзтай, Франциин хүсэл оролдолгые нэгэдүүлхые тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдынь хүсэдэггүй байhан юм. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд хадаа энэ тэрэ бүлэглэлнүүдые байгуулха политика шэлэдэг байгаа hэн. Теэд, тэрэ политикынь дэлхэйн хоёрдохи дайнда хүргэhэниинь мэдээжэ. Хамтын аюулгүй байдалые хамгаалан мүнөө оролдолго гаргажа байдагтаал адляар эб найрамдал хангаха интересүүдтэ зорюулан хамтаараа оролдолго гаргахые европейскэ гүрэнүүдые Советскэ Союзай уряалдаг байhаниинь мүн лэ мэдээжэ.

Маанад хадаа эб найрамдал хамгаалха, өөhэдынгөө гүрэнүүдэй болон дэлхэйн бүхы арадуудай аюулгүй байдал хангаха нэгэн адли зорилготой байнабди гэжэ Молотов хэлээ.

Европодо эб найрамдал хангаха асуудалнуудаар, европейскэ аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудаар Советскэ Союз США-тай үнэн сэхээр харилсан ажаллахые хүсэнэгүй гэhэншүү үндэhэгүй баталамжануудые Молотов буруушаагаа. Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй бүхы удхань, манай зүблөөнэй удхань Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха интересүүдтэ зохилдуулан бултадаа үгэеэ ойлголсохо, эдэ интересүүдые нэгэн адляар ойлгожо абаха ябадал туйлаха тухай Америкын Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэдтэй хамта бидэнэрэй—Франциин, Великобританиин болон Советскэ Союзай түлөөлэгшэдэй оролдолго гаргалга болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд Молотов мэдүүлээ. Бэрхэшээлнүүдэй бии байбашье, энээниие туйлажа шадахабди гэжэ бидэнэр найданабди.

Баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлнүүд, НАТО ба Баруунверопейскэ союз хадаа ООН-эй Уставаар хараалагдаhан «хамтын аюулгүй байдал сахиха нэгэдэлнүүд» болоно гэжэ баруун гүрэнүүдэй баталан хэлэдэгые зүбшөөхэнь бэрхэтэй гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо шүүмжэлhэн байна. Хэрбээ, энэ хараа бодолые баримталаа гээшэ hаа, дэлхэйн нэгэдэхи дайнай урда тээ бии байhан Антантые ба гурбан гүрэнэй союзые, тэрэшэлэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ бии байhан антикоминтерновскэ пактые нэгэ ёhондоо «хамтын аюулгүй байдал сахиха нэгэдэлнүүд» байhан юм гэжэ тоолохо ёhотой болонобди гээд Молотов мэдүүлээ.

Гурбан министрнүүдэй дурадхалнуудай hайн талань юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ болоhон Берлинскэ зүблөөнтэй жэшэбэл алхам урагшаа хэгдэhэн байна. Эдэ дурадхалнууд соонь европейскэ аюулгүй байдал тухай дурсагдана. Харин Берлинскэ зүблөөн дээрэ гурбан гүрэнэй оруулhан дурадхал соо энээн тухай хэлэгдээгүй байhан юм. Тиимэ болохолоороо гурбан гүрэнэй хараа бодолой СССР-эй хараа бодолтой ойртоhые бидэнэр ханангяар тэмдэглэнэбди гэжэ Молотов саашань хэлээ.

Гэхэ зуура, энэ дурадхалые бидэнэй хаража үзөөд байхада энэшье ушарта европейскэ аюулгүй байдал тухай ёhо тэдыгээр лэ ехэнхидээ дурдагдана гэжэ hанахаар болоно. Энэ асуудалай ехэ удхашанартай байбашье, тэрээнлэ тиимэ удхашанар олгогдоногүй гээшэ ха гэжэ манда hанагдана гээд Молотов хэлээ.

Европейскэ аюулгүй байдалые хангахын тулада юрэнхы мэдүүлгэнүүд үшөөл дутамаг байна гэжэ зааха зуураа, Молотов саашань нигэжэ хэлээ:

Манай hанахада, «Германиин нэгэдэл ба аюулгүй байдал» гэжэ нэрэтэйгээр гурбан министрнүүдэй дурадхаhан проектын гол дутуунь юуб гэхэдэ, энэ проект соо хэлэгдэhэн бүхы юумэ нэгэ зорилгодо—бүхы Германиие, тэрэ мүртөө дахяад зэбсэглэгдэhэн Германиие Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ (НАТО) оруулха гэhэн зорилгодо шэглүүлэгдэнхэй байна. Германиие нэгэдүүлхэ тухай энэ проект соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье, энэ асуудал проектын авторнуудые hонирхуулнагүй ха.

Хэрбээ, нэгэдэhэн Германиин НАТО-гэй (Хойто-атлантическа бүлэглэл) гэшүүн болохо байгаа гээшэ hаань, Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудал проектын авторнуудые hонирхуулна гэжэ харагдахаар байна. Германиин замые германска арад өөhэдөө тодорхойлхо ёhотой гэжэ бидэндэ hанагдана. Энэ хадаа өөhэдынь дура хүсэлдэ зохилдохо байна. Зүгөөр бидэнэр хадаа Нэгэдэмэл Германиин эб найрамдалда дуратай демократическа гүрэн байхын тулада германска арадта хаhа саг соонь туhалха ба дэмжэлгэ үзүүлхэ тухай оролдохо ёhотойбди....

Элэ бүгэдэ хадаа гол асуудал бологшо бүхы Европын оронуудай аюулгүй байдал тухай асуудалаар үгэеэ ойлголсохыемнай бидэнhээ эринэ гэжэ Молотов онсо тэмдэглээ.

Европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал Европын арадуудта эгээн лэ ехэ удхашанартай гэжэ мэдэрдэг болоhон дээрэhээ, дүрбэн гүрэн урагшатайшагаар ажаллажа байна гэжэ зааха зуураа, аюулгүй байдал тухай асуудалые ямар нэгэн бүлэг гүрэнүүдые шангадхаха гэhэн хараа бодол баримталан бидэнэр эндэ зүбшэжэ байнагүйбди. Харин Европын бүхы оронуудай аюулгүй байдалай интересүүдые сахиха хараа бодол баримталан зүбшэжэ байhанаа ойлголсожо шадаха гүбди гэhэн асуудалаар hанамжануудаа хэлэхыень зүблөөндэ хабаадагшадта В. М. Молотов үгынгөө түгэсхэлдэ дурадхаhан байна.

Советскэ делегациие толгойлогшын үгэ хэлэжэ дүүргэhэнэй hүүлээр саашадаа хүдэлмэрилхэ гурим тухай асуудалаар министрнүүд hанамжануудаа хөөрэлдөө.

Зүүн ба баруун оронуудай хоорондо холбоо барисаа хүтжөөхэ тухай асуудалаар хэдэн мэргэжэлтэдые томилоод, удаань мүн лэ тэрэ заседани дээрээ зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые хаража үзэхые үргэлжэлүүлхын тулада зүбшэхэ зүйлэйнгөө гурбадахи пунктые—зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асуудал хэлсэлгээр удаадахи заседаниа эхилхэ гэжэ шиидхэгдээ.

ЖЕНЕВА, октябриин 31. **(ТАСС-эй тусхай корр.)**. Франциин, Англиин, Советскэ Союзай болон США-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй дүрбэдэхи заседани мүнөөдэр дундаевропейскэ сагаар 15 часта нээгдээ.

Ээлжээнэйнгээ ёhoop Д. Даллес заседани дээрэ түрүүлэгшээр hуугаа.

Үнгэрэгшэ заседани дээрэ баталан абаhан шиидхэбэринги ёhoop, зүүн ба баруун зүгэй оронуудай хоорондо холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асуудалаар хэдэн мэргэжэлтэдые томилхын тулада зүбшэхэ зүйлэйнгөө гурбадахи пунктые—зүүн ба баруун зүгэй оронуудай хоорондо холбоо барисаа хүгжөөхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгые министрнүүд эхилээ.

Удаань, зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые — европейскэ аюулгүй байдал ба Германи тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгээ министрнүүд үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ урда тээнь хэлсэгдэhэн байгаа.

Сэлэнгын аймагай Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай ехэ газар дээрэ үнэтэ жэмэс—шасарганаа жэл бүри һайнаар ургадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймпищекомбинадай директор Д. Ж. Андриянов, аймпищекомбинадай агроном О. Н. Базарова шасарганаагай ургасые үзэжэ байна.

И. Денисовэй фото.

Шасарганаае хонжоо наймаашадай гарта оруулхагүй

Шасарганаа хадаа жэмэсэй тоодо оролсодог. Энэ жэмэс манай республика соо гансал Сэлэнгын аймагта: Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай газар дээрэ, тэрэшэлэн малажалай туршалгын станциин газар дээрэ ехээр ургадаг. Шасарганаагай ургадаг газар бултадаа 4 мянган гектарһаа үлүү болодог гэжэ тодорхойлогдонхой. Энэ жэмэсэй ургасань жэл бүри һайн байдаг. Хура бороотой жэлдэ энэ жэмэс илангаяа һайнаар ургадаг гэжэ сэлэнгынхид хэлсэдэг.

Энэ хадаа манай республикаһаа ондоо тээ дүтэ шадархи областьнуудта ургадаггүй дээрэһээ тон хомор ургамал гэжэ тоологдоно.

Шасарганаа тусгаар амтатай жэмэс. Энээгээр эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүйлуулжа болохо байна. Жэшээнь, шасарганаагай шүүһээр кисель, компот, варени, элдэб ундануудые хэдэг. Эдэ зүйлнүүдые эдихэдэ ехэ зохид, гашуубтар амтатай байдаг.

Энэ үнэтэ жэмэсые хэн суглуулнаб, эдеэ хоолой зүйл болгон бүйлуулнаб гэжэ асуултай болоно. Энэ хэрэгые БМАССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министерстводэ мэдэлтэй Сэлэнгын аймагай эдеэ хоолой комбинат эрхилдэг юм. Тус комбинат шасарганаагаар үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха ёһотой байһан аад, оройдоо 17 тонно продукци гаргаһан байгаа. Энэ комбинат шасарганаа суглуулжа, продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые мүнөө үшөөл дүүргээгүй байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1952 оной июниин 30-да баталан абаһан тогтоолой үндэһөөр энэ комбинат 1360 гектар талмай дээрэһээ шасарганаа суглуулха эрхэтэй юм. Гэхэ зуура, энэ комбинат иимэ ехэ газар дээрэхи шасарганаае бултыень суглуулжа шаданашьегүй, шадажа суглуулха арганьегүй байна. Яахадааб гэхэдэ, шасарганаа суглуулхаар саг үргэлжын хүдэлмэришэд тэрээндэ үгы юм.

Комбинадай директор нүхэр Андриянов энээн тухайда ингэжэ хөөрэнэ:

— Комбинадай хүсөөр шасарганаа суглуулха гэхэдэ, манай мэдэлдэ хүдэлмэришэд үгы. Тиимэһээ эндэ тэндэ ажал хээд ябадаг хүнүүдтэй договор баталха баатай болодоббди. Теэд, эдэ хүнүүдэй олонхинь договороор суглуулһан шасарганаагаа комбинадта бултыень тушаангүйгөөр, хажуу тээшэнь сэн ехэтэйгээр наймаалдаг байна. Иимэ хүнүүдтэй договор баталхын оронд Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудтай, тэрэшэлэн аймпотребсоюзтай договор баталбал, комбинадта ханигүй ехэ шасарганаан тушаагдаха һэн.

Нүхэр Андрияновай энэ хэлэгшэнь тон зүб. Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, тэрэшэлэн Сэлэнгын аймпотребсоюз комбинадтай договор баталжа, шасарганаа суглуулан тушааха бүхы аргатай. Хэрбээ дээрэ дурсагдаһан колхозуудтай, тэрэшэлэн аймпотребсоюзтай договорнуудые баталаад байгаа һаа, эндэхи комбинат шасарганаагаар һураггүй ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай байгаа. Шасарганаагаар хэгдэһэн элдэб ундa, компот, кисель гэхэ мэтэ зүйлнүүд республикымнай, илангаяа Сэлэнгын аймагай магазинууд болон столовонуудта элбэг байха һэн. Гадна, аймагай пищекомбинат, аймпотребсоюз, Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудшье ехэ олзо доход абаха байгаа.

Шасарганаа суглуулха асуудалда шухала анхаралай хандуулагдадаггүйһөө боложо, 4 мянга үлүүтэй гектарта ургадаг энэ жэмэс гүрэндэ, колхозуудта олзо доход болонгүйгөөр, харин хонжоо наймаашадай олзо болодог байна. Эдэ хонжоо наймаашад шасарганаае Улан-Удэ, Иркутск, Ангарск, Чита, Красноярск городуудай колхозно рыногүүдтэ абаашажа, стаканай 2 түхэригөөр наймаална. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Тамча тосхондо ажаһуугшад Зарактуев Цыденов хоёр нёдондо жэлдэ 10—10 мэшээг шасарганаа Иркутск город абаашажа, стаканиинь 2 түхэригөөр наймаалаа юм. Мэшээгэй 400 стакан гэжэ тоолоо һаа, хэды ехэ мүнгэн бэ?

Шасарганаагаар хонжоо наймаа хэхын тула ниитын ажалһаа зугдадаг хүнүүд энэ жэлдэшье бии байһаар. Теэд, эдэнэртэй хэншье тэмсэнэгүй. Шасарганаа суглуулха хүдэлмэриие гүрнмшуулха асуудалые хэншье, ямаршье зургаан һонирхоногүй.

Шасарганаагаар ехэнхидээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг хадань республикын эдеэ хоолой промышленностиин министерство (министрынь нүхэр Власов) энэ асуудалые һайса хаража үзөөд, зүбөөр шиидхэхэ ёһотой байгаа. Теэд тус министерство энэ асуудалые шиидхэхэ хэбэргүй байна. Юуб гэхэдэ, министр нүхэр Власов шасарганаагай ургадаг газарта нэгэшье ерэжэ үзөөгүй байхаһаа гадна, энэ асуудалые шиидхэхэ зорилгоор министерствынгээ түлөөлэгшэдыешье эльгээдэггүй байха юм.

Тиихэдэ Калининай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд өөһэдынгөө газар дээрэ ургадаг энэ жэмэсые суглуулжа, колхоздоо ехэ гэгшын олзо доход оруулхын тула тусхай бригадануудые эмхидхэхэ бүхы арга боломжотой байна. Гэбэшье, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалые хараалдаа абанагүй.

Шасарганаан гансашье эдеэ хоолой зүйлнүүдтэ ороно бэшэ, мүн медицинэдэшье хэрэглэгдэжэ болохо юм. Шасарганаагаар хэгдэһэн кисель болон комподые доторoo үбдэһэн үхибүүдтэ уулгахада һайн. Үбшэлөөд, халуурһан хүнүүд шасарганаагай кисель, компот хэрэглэдэг байна. Теэд шасарганаае медицинэдэ хэрэглэжэ болохо байһан тухай асуудалые хаража үзэхэ хэрэгтэй. Республикын элүүрые хамгаалха министерство шасарганаае медицинэдэ хэрэглэхэ тухай асуудалые шиидхэхэ, энэ асуудалаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулха аабза гэжэ мүн лэ хүлеэгдэнэ.

Үнэтэ жэмэсүүдэй нэгэн болохо шасарганаае хонжоо наймаашадай гарта оруулангүй республикын ажалшадай хэрэгсэлдэ бүхыдэнь зорюулха асуудал ойрын саг соо шиидхэхэ шухала байна.

Б. Ширеторов,
манай корреспондент.

Городой ажалшадай туһаламжа

«Бурмонкоопсоюзай» барилгын управлениин хүдэлмэрилэгшэд таряа болон огородой культурануудые хуряалгын үелэ Зэдын аймагай колхозуудта оножо, ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. Нүхэд Кадырбаев, Петрова, Федорова, Будникова, Пигунова гэгшэд Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо хоёр һарын туршада хүдэлмэрилхэ зуураа, даалгабаряа ходолоо 150 процент хүрэтэр дүүргэдэг байгаа. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилһэн нүхэд Тугаринова, Фомина, Домоскатова, Арконова, Маркова, Токарев болон бусад һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө колхозой правлениин зүгһөө баясхаланда хүртэһэн байна. Колхоз тэдэнэй ажалай түлбэридэ тус бүридэнь центнерһээ үлүү таряа, хартаабха болон овощь үгэһэн байна.

Д. Колмаков.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Софида ерэбэ

СОФИ, октябриин 30. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын Арадай суглаанай уряалаар СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Союзай Соведэй мандатна комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Н. И. Беляев түрүүтэйгээр мүнөөдэр Софида ерэбэ.

Болгариин Арадай Республикын Арадай суглаанай Президиумэй түрүүлэгшэ Г. Дамянов, Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ В. Червенков, Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшонор А. Югов, Г. Трайков, И. Михайлов, Болгарска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй секретарьнууд Д. Ганев, Б. Тосков, Профсоюзуудай центральна соведэй түрүүлэгшэ Т. Прахов, Арадай суглаанай Президиумэй түрүүлэгшын орлогшонор К. Клисурский, Г. Кулишев, Арадай суглаанай бюрогой түрүүлэгшэ Ф. Козовский, министрнүүд, эсэгэ оронoй фронтын Национальна соведэй саг үргэлжын бюрогой гэшүүд, Софийска городской арадай соведэй түрүүлэгшэ Д. Попов, Арадай суглаанай депутадууд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд Болгариин Арадай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй делегациие угтаа.

СССР-һээ Болгарида байдаг посол Ю. К. Приходов, хэблэлэй түлөөлэгшэд делегациие мүн лэ угталсаа.

Аэродром дээрэ сугларагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые хани халуунаар амаршалаа. Софиин пионернууд айлшадта баглаа сэсэгүүдые барюулаа. Национальна суглаанай Бюрогой түрүүлэгшэ Ф. Козовский советскэ парламентска делегациин гэшүүдтэ хандан ингэжэ хэлээ:

Ахадуу Советскэ Союзһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад! Манай Арадай Республикын Арадай суглаанай зүгһөө, Болгариин бүхы арадай зүгһөө болгарска газар дээрэ ерээд байһантайтнай дашарамдуулан амаршалхые, «манай хүндэтэ ба түрэл ахадүүнэр айлшалыт!» гэжэ таанадта хэлэхые зүбшөөгыт.

Таанадаар дамжуулан баатарлиг советскэ арадые, эб найрамдалай ба хүн түрэлтэнэй эгээн һайн һайхан этигэл найдабарин түшэг тулгуури болодго агуухэ гүрэниинь бидэнэр амаршалнабди. Маанадые хоёр дахин сүлөөлһэн Советскэ Союзые бидэнэр амаршалнабди. Үни холымнай хани барисаан, хамагай түрүүндэ, манай арадуудай эгээн лэ һайн хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхын түлөө ажаллахадаа ба тэмсэхэдээ нэгэн адли мэдэрэлтэй ба үзэл бодолтой байһан ябадалнай бидэниие Советскэ Союзтай холбодог юм.

Иимэ ехэ зэргэтэй советскэ делегациин манай орондо ерэлгэ СССР-эй болон болгариин арадуудай хоорондохи хани барисаа улам бүри бэхижүүлхэ, эб найрамдалай түлөө болон социализмын түлөө манай хамтын тэмсэлые бүри шангадхаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Амаршалгадань харюусаха зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй делегациие толгойлогшо Н. И. Беляев ингэжэ хэлээ:

Танай гоё һайхан орондо ерэхэ гэһэн уряалыетнай бидэнэр тон ехэ баяртайгаар ба һайшаалтайгаар хүлеэн абаһан байгаабди. Энэ уряалайтнай түлөө, хани һайнаар бидэниие угтаһанайтнай түлөө бүхы сээжэ зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэбди.

Танай алдарта столица Софиин хүн зондо, болгарска бүхы арадта СССР-эй Верховно Соведэй ба советскэ бүхы арадай зүгһөө халуун амаршалга хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Танай арадай ажалай габьяануудай болон эб найрамдалые хамгаалхын тулада тэдэнэй хэжэ байһан эдэбхитэй тэмсэлэй хойноһоо советскэ бүхы хүнүүд ехэ талархалтайгаар ба анхаралтайгаар ажаглан хаража байха зуураа, ажал хэрэгтээ шэнэ шэнэ амжалта түйлахыетнай хүсэнэ.

Манай арадуудай уг үндэһэнэй, улам ургажа ба бэхижэжэ байһан түүхэтэ хани барисаан эб найрамдалые, илангаяа Балканда эб найрамдалые хангаха шухала арга нүхэсэл болоно.

Танай орондо маанадай ерэжэ, таанадтай нюурaараа уулзан холбоо барисаа тогтоолго арадуудаймнай хоорондо тогтоогдоһон хани һайн, үнэн зүрхэнэй харилсаае саашадань улам бэхижүүлгэдэ туһалха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Ахадуугэй ёһоор угтаһанайтнай түлөө таанадта үшөө дахин баясхалан хүргөөд, танай эхэ оронoй һалбаран бадархын түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаа хангахын түлөө тэмсэлдээ саашанхи амжалта түйлахыетнай хүсэнэбди.

Болгаро-советскэ эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Национальна суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. Дамянов ба Национальна суглаанай Бюрогой түрүүлэгшэ Ф. Козовскийдо октябриин 31-дэ орожо уулзаа.

Удаань, Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Вылко Червенков делегациин гэшүүдые урижа уулзаа. Энэ уулзалга хани халуунаар үнгэрөө. Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшын орлогшонор А. Югов, Г. Трайков, Г. Чанков, И. Михайлов болон правительствын гэшүүд уулзалгын үедэ болоһон хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Георгий Димитровэй мавзолейдэ октябриин 31-дэ орожо венок табиһан байна. Сүлөөлэгшэ — Советскэ Армиин хүндэлэлдэ зорюулагдан бодхоогдоһон ехэ памятнигай дэргэдэ делегациин гэшүүд мүн лэ венок табяа.

Советскэ парламентска делегаци Софийска городской арадай Соведтэ энэ үдэр үдын хойто тээ орожо, тэрэнэй түрүүлэгшэ Д. Поповтой уулзаа. Арадай суглаанай гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ, БКП-гэй ЦК-гэй секретарь Д. Ганев, Болгариин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын протокольно таһагые даагша А. Алексиев, тэрэшэлэн СССР-һээ Болгарида байдаг посол Ю. К. Приходов делегацитай хамта ябалсаа.

(ТАСС).

Филиппинын журналистнуудай асуудалнуудта Чжоу Энь-лайн үгэһэн харюу

ПЕКИН, октябриин 29. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лайтай филиппинскэ «Манила кроникл» газетын корреспондентнүүд Луис Маурисио, Габриэль Маналак гэгшэд октябриин 23-да уулзаа. Корреспондентнүүдэй табиһан асуудалнуудта Чжоу Энь-лай харюу үгөө гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Асуудал: өөрынгөө хүршэ — Филиппинскэ Республикада Хитадай Арадай Республика ямараар хандадаг байнаб? Хитадай Арадай Республикын ба Филиппинскэ Республикын хоорондоо харилсан ажаллаха, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада зорюулан тэдэнэй хамтаараа хүдэлмэрилхэ арга боломжонууд ямар гээшэб?

Харюу: Филиппинскэ арадта хитад арад хани ёһоор хандадаг. Филиппинскэ Республикатай эбтэйгээр ажаһуухые Хитадай Арадай Республика хүсэдэг. Хэрбээ манай хоорондохи харилсаануудта һэжэг түбэгшөөлгэ гадаадын хүсэнүүдэй зүгһөө манай хоёр оронoй саашадаа гаргуулаагүй һаа, Хитад Филиппин хоёрой эбтэйгээр ажабайха, хоорондоо хани ёһоор харилсан ажаллажа бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ хамтынгаа туһа нэмэри оруулха ябадалда һаад хэхэ шалтагаан байхагүй.

Асуудал: хэрбээ, Хитадай Арадай Республикын Тайваниие хүсэдөөр сүлөөлөө һаань, эб найрамдал эбдэжэ болохоор ямар нэгэн ябуулга руу татагдажа болохобди гэжэ Филиппинэй айха үндэһэ баримта бии гээшэ гү?

Харюу: Тайвань Хитадай территори юм. Өөрынгөө территори болодог Тайваниие хитад арадай сүлөөлэлгэнь ямаршье ондоо оронiie айлгаха ёһогүй. Хитад арад хадаа эб найрамдалые хүсэдэг, эзэрхэг түримхэй ябадалые эсэргүүсэн буруушаадаг байна. Гадаадын эзэрхэг түримхэй аашаһаа өөрөө хохидоһон хитад арад бусадта эсэргүүгээр эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэ гэжэ ухаан ойндоошье оруулха аргагүй байна.

Бэе бэедээ зүрюу сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оролсоходоо абаһан уялгануудайнгаа ёһоор эб найрамдалые эбдэжэ болохоор тиимэ ябуулгануудта татагдан оруулагдахаар бэшэ һэрэмжэтэй байха ёһотой.

Асуудал: Филиппиндэ ажабайдаг хитадуудта Хитадай Арадай Республика ямараар хандана б?

Харюу: Филиппиндэ ажабайдаг хитадууд тушаа Хитадай Арадай Республика ехэ оролдолго гаргадаг юм. Тэдэнэй эрхэ ба интересүүд хүндэлэгдэдэг, хамгаалагдадаг бэзэ гэжэ бидэнэр найданабди. Өөһэдынгөө ажабайһан оронoй хуули ёһые болон социальна заншалые тэдэнэй хүндэлхэ ябадал урмашуулан дэмжэхээр бидэнэр бэлэн байнабди. Гадна, Филиппиндэ байдаг хитадуудай хоёр оронoй гражданин байһан тухай асуудал шиидхэгдээгүй байна. Хоёр оронoй гражданин байха тухай Хитадай Арадай Республикын ба Индонезийскэ Республикын хоорондо баталагдаһан договор Хитадай Арадай Республикын политикые, мүн энэ асуудалда тэрэнэй ямараар хандадаг байһые харуулна.

Асуудал: премьер Чжоу Энь-лай хадаа хитад арадай зүгһөө Филиппинэй арадта ямар нэгэн юумэ дамжуулхые хүсэнэгүй гү?

Харюу: хитадай арадай зүгһөө Филиппинэй арадые амаршалхые би хүсэнэб. Азиин ба Африкын оронуудай конференциин болохо үедэ манай хоёр оронoй правительствонуудай гэшүүд бэе бэетээ хани һайн холбоо байгуулһан юм. «Манила Крониклын» түлөөлэгшэд г-н Луис Маурисио болон г-н Габриэль Маналак гэгшэдэй Хитадта ерэлгэ манай оронуудай арадуудай хоорондоо холбоо байгуулха арга мүн лэ олгоо. Манай хоёр оронoй правительствонуудай гэшүүдэй хоорондо, манай арадуудай хоорондо иимэ холбоо байгуулгые бүри олон болгохые бидэнэр хүсэнэбди. Эдэ хадаа манай арадуудай хоорондохи хани барисаанда манай хоёр оронoй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулгада горьтойгоор туһалха байна.

ССР Союзай ба Йеменэй хоорондо хани барисаан тухай Договор баталагдаба

СССР-эй болон Йеменэй Правительствонуудай түлөөлэгшэдэй хоорондо хэлсээнүүд хэгдэжэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Йеменэй хоорондо хани барисаан тухай Договор 1955 оной октябриин 31-дэ Каирта дахин һэргээн баталагдаба.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар СССР-һээ Египедтэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. С. Солод Договорто гар табяа.

Йеменэй король Дээдэ тушаалта Имам Ахмедэй даалгабаряар Йеменһээ Египедтэ байдаг Гүрэнэй министр, Онсо Посланник, Бүрин эрхэтэ министр Ас-Сайед Абдель Рахман Абдель Самад Абу Талеб Договорто гар табяа.

Йеменэй талаһаа — Гүрэнэй министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Эль-Кади Мохамед Абдалла Эль-Амари, Гүрэнэй министр Эль-Кади Мохаммед Абдалла Эль-Шами болон Йеменһээ Египедтэ байдаг Миссиин хүдэлмэрилэгшэд; Советскэ Союзай талаһаа— СССР-һээ Египедтэ байдаг Посольствын советник П. И. Герасимов, СССР-һээ Египедтэ байдаг Посольствын дэргэдэхи худалдаа наймаанай советник С. С. Никитин болон бусад Договорто гар табилгын үедэ байлсаа.

Урда Вьетнамда шэнэ правительство байгуулагдаба

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. (ТАСС). Урда Вьетнамда «шэнэ» правительство байгуулагдаа гэжэ Юнайтед Пресс агентство мэдээсэбэ. Энэ правительствын бүхы шахуу тушаалнуудые урдын министрнүүд эзэлһэн байха юм. Асуулта гэдэгэй үнгэргэгдэһэнэй эсэстэ «түрэниие толгойлогшо» болоһон Нго Динь Дьем шэнэ правительствода премьер-министрын болон национальна оборонын министрын тушаалнуудые өөрөө дааха болоо.

ИНДОНЕЗИДЭ ВУЛКАН ТЭҺЭРБЭ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. (ТАСС). Суматра арал (Индонези) дээрэхи Марапи вулкан октябриин 27-ной үдэшэ ехээр тэһэржэ эхилээ. Вулканай тэһэрхэдэ үнэһэн ба нурма ехээр өөдөө хаягдана.

„Советскэ хэблэл" г… журналай 1-дэхи но…

Һара бүри гаража байха «…скэ хэблэл» гэжэ журналай 1… номер хэблэлһээ гараба.

Тус номерой материалнууд… иимэ статьянууд толилогдоо: «…налист, шинии уялга»—гэжэ … бэшэг, И. Пустоваловай — «…ческэ дэбжэлтын түлөө!», Б. …тьевой—«Арадуудай хани ба… бэхижүүлхэ», К. Симоновэй «…заан» журналнуудай тухэл … тухай», М. Сиволобовой — «… ба зохёохо зориг хэрэгтэй», … нодарска крайкомой секрета… Сусловай—«Дайшалхы ту… шад», «Красный экскаватор» … дой токарь, Сталинска … лауреат В. Семинскиин «Жур…стнуудта зорюулһан минии … халнууд», К. Боголюбовай «… дүй дүршэлые шадамараар … рүүлхэ».

«Новаторнуудта эдэбхитэйгэ… һалха («Челябинский рабоч… «Теплоход ябашоол даа...» («… чий край») гэһэн хэблэлэй … лэлнүүд тус номерто толилогдо…

«Журналистын трибуна» … гаршаг доро И. Шатуновскиин … зетэһээ ерэһэн нүхэр», С. … ньяниин «Нарин төмэр хөөрэл… гэжэ статьянууд толилогдоһон … на.

Ли Бай-лей гэгшын «Шэнэ Х… дай хэблэл», Андрэ Стилиин «… ниин эгээн томо партиин га… гэжэ статьянууд тус журнал… лилогдонхой.

«Пролетарий», «Шэнэ … дал» гэжэ газетэнүүд тухай … тушаа А. Белковой бэшэһэн, Ж… Сартрай «Имагтал үнэн» … пьесэ тухай Д. Заславскын бэш… рецензинүүд «Критикэ ба биб… рафи» гэжэ бүлэгтэ толилогдоо…

Журналда мүн «Хэблэлэй … ба полиграфи», «Хэблэлэй … нууд», «Консультаци», «Редак… ерэһэн бэшэгүүд», «Газетэ ба … ҹалнуудай хуудаһануудһаа» … ба бусад бүлэгүүд бии. Сергей … сильевай, А. Безыменскиин … гүүд, Борис Ефимов, В. Фо… гэгшэдэй зурагууд мүн энэ жур… да толилогдоһон байна.

Москвагай делегац… Англиһаа бусаба

Моссоведэй түрүүлэгшэ М. А… нов түрүүтэй Моссоведэй деле… Лондонһоо октябриин 28-да … Лондоной лорд-мэр Сеймур Го… Английска МИД-эй түлөөлэг… Лондонско графствын соведэй… Лондоной муниципальна сов… гэшүүд, СССР-эй хэрэгүүдээр … лида байдаг саг зуурын этигэм… Н. Д. Белохвостиков, советск… сольствын харюусалгатай худэ… рилэгшэд мүн лэ делегациие аэ… ром дээрэһээ үдэшэлсөө.

Аэродром дээрэ Яснов англ… хэблэлэй ба радиогой түлөөлэг… тэ мэдүүлгэ хэхэдээ, делега… һайнаар угтаһанайнь түлөө … зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

(ТАСС

Нютаг бүриин һонин

★ Молотовой нэрэмжэтэ кол… (Түнхэн) оршондо Хойто гол … ехэ намаг бии юм. Энэ намагы… таажа хэрэглэхын тула тус ко… МТС-эй механизаторнуудтай … ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. М… 150 гектар намаг хатаагданхай.

★ Мухаршэбэрэй аймагта … гэжэ ехэхэн гол бии. Энэ гол… ганиинай нэрэмжэтэ колхозой … дээгүүр ямаршье аша туһагү… урдадаг байһан юм. Колхозой … лениин үүсхэлээр энэ жэлдэ … уһан хаагдажа, 300-гаад гектар… шалан уһалагдадаг болобо.

★ «Забайкаллестрансстрой» … стын хүдэлмэришэдэй хүсөөр У… Удын «Механлит» заводой дэ… 50 хүнэй һууритай столово, 11 … машинын багтаха гараж барига… байна. Барилгын хүдэлмэри О… риин һайндэр болотор дүүргэгдэ… хараалагдана.

★ «Коммунизм» колхозой (… ра) 3-дахи бригадада Д. Цырe… гурбадахи жэлээ почто зөө… хүдэлмэрилнэ. Асарһан бэшэг, … зетэ, журналнуудаа энэ почта… саг дарыдань эзэдтэнь тараа… дэг. Оролдосотой ажалайнгаа т… энэ нүхэр колхозниггудай дунда … дэтэй болонхой.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74, отв секретаря — 27-37. партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00601. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 6102.